

ΔΑΦΝΗ

Προσφορά αγάπης στον τόπο που μας γέννησε Έτος 14^ο Φύλλο 27^ο Οκτώβριος 2012

Αφιέρωμα

1912: Στο Αίπος*

Δε φύγαν απ' τη θύμηση, ούτε κι απ' τη θωριά μας...
Πάνω στο Αίπος στέκονται φρουροί στη Λευτεριά μας.
Το χρόνο έχουν για σάβανο, τη δόξα μαξιλάρι
κι αντί για μοσχολίβανο, το χιώτικο θυμάρι

«Οι Ουρανοί μιλούν»

Κώστας Χαλλιორής

*Ένα τρισάγιο μνήμης και τιμής στους πρώτους νεκρούς του Αίπους Ρίτσο, Παστρικάκη, Στάικο

Τα ερημοκκλήσια

Είναι στα ερημοκκλήσια που γκρεμίζονται
θλιμμένες Παναγιές, γλωμές εικόνες,
και μοναχά αγαπάνε τα αγριολούλουδα-
κρινάκια, κυκλαμιές, σπάρτα, ανεμώνες.

Σα θυματήρια αγροτικά κι εφήμερα,
σκόρπια ή δεμένα σ' άτεχνο στεφάνι,
την ανθινή τους τη ψυχή σκορπίζουνε
ψυχομαχώντας σ' άυλο λιβάνι...

Αχ, όποιος πάει εκεί με τ' αγριολούλουδα,
στο πρώτο άγγιγμά του ανοίγει η πόρτα,
που ολόγυρα οι φωλιές την επλουμίσανε,
της λησμονιάς την κέντησαν τα χόρτα.

Ανοίγει η πόρτα έτσι όπου συνήθισε
να την ανοίγει μόνον ο αγέρας-
σάμπως να την ανοίγει η Παναγιά
με την ανησυχία γλυκιάς μητέρας,

χαροκαμένης γριάς, που τη λησμόνησαν
στο έρμο φτωχικό της και προσμένει
κάποιους να 'ρθούνε πέρ' από μία θάλασσα
αιώνια σκοτεινή, φουρτουνιασμένη...

Λάμπρος Πορφύρας

**Πολιτιστικός, Επιμορφωτικός,
Εκδοτικός Οργανισμός**

Δαφνώνα Χίου

Περιοδικό
ΔΑΦΝΗ

Αστική

Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

*

Τεύχος 27, Οκτώβριος 2012

*

ISSN: 1108-9016

*

<http://www.dafninet.gr/>

E-mail: info@dafninet.gr

*

Υπεύθυνος έκδοσης,
σύνταξη, σελιδοποίηση,
εκτύπωση, επικοινωνία, Copyright,

Βαγγέλης Ρουφάκης

Δαφνώνας, Χίος 82100

*

Τηλέφωνο: 2271 078353

Κινητό: 6942 026026

E-mail: vrufak@otenet.gr

Ύμνος στη Χίο

Τι να 'ναι τούτ' η αστραπή
που σκίζει τους αιθέρες,
Χιός μου πανέμορφο νησί;
Μην είναι τάχα οι σφαίρες,
που τα παιδιά σου θέρισαν;
Μη της σφαγής σου το αίμα;
Μη της καρδιάς κρυφή φωτιά;
Μη του μαρτύριου στέμμα;

Μη του Κανάρη ειν ο δαυλός,
μη του σεισμού σου η φλόγα,
Χιός, πατρίδα μου ακριβή,
μάννα, του νου μου ρώγα,
μη το μαστίχι, το χρυσό
δάκρυ π' ο σκίνος χύνει,
πάνω στο μανταρίνι;
Μη κόκκινο γαρύφαλλο,
μη ρόδο είναι τα' Απρίλη,
μη Χιωτοπούλας μάγουλο,
μη Χιωτοπούλας χείλη;

.....
Όχι, δεν είν' απ' αστραπή
τα σύννεφα που σκίζει,
δεν είναι φως εφήμερο
το φως που σε φωτίζει.
Ούτ' ο δαυλός, που γίνηκε
της λευτεριάς λαμπάδα
κι όλη η Δύση εγέμισε
με φως η δούλη Ελλάδα.
Χιός, πατρίδα μου ακριβή,
μάννα, του νου μου ρώγα,
ειν' απ' τα σπλάχνα σου η φωτιά,
ειν' από μέσα η φλόγα:
Της προαιώνιας λάβας σου,
που σιγοβράζει εντός σου
και καίει στον Χιώτη την καρδιά,
ετούτο είναι το φως σου!

«Κραυγές»

Γιάννη Μουτάφη

Αιγαίο

Αλλάζει ο καιρός και το τοπίο αλλάζει
κι ο Μαΐστρος πέφτει και καταλαγιάζει.
Κι η θάλασσα ήρεμη στο υγρό βασίλειο
μοιάζει γυναίκα ξαπλωτή γυμνή στον ήλιο.
Φεύγει το βαθυπράσινο κι απλώνετ' ασημί,
που καθρεφτίζει κάποια δύση μακρινή.
Και κάθε σούρουπο οργιάζει η φαντασία
θωρώντας την Αιγούσα και τη Μικρασία.
Της Σμύρνης η φωτιά μ' αργοτυλίγει
και το Αιγαίο κάθε σούρουπο με πνίγει.

«Οπτασίες»

Γιάννη Μουτάφη

Απόηχοι καλοκαιρινοί

Δύσκολες οι εποχές που ζούμε, παραδέχονται όλοι. Από ακρίβεια, μειώσεις μισθών-συντάξεων και τόσα άλλα. Σα λαός όμως που ξέρουμε από δύσκολα, προσπαθούμε κάπως να τα βολεύουμε...

Στο καλοκαίρι που πέρασε θα σταθούμε και θ' αναφερθούμε σε κάποια ευχάριστα που μας δίνουν κουράγιο να παλεύουμε και κάποια δυσάρεστα, απογοητευτικά, άσχετα αν είναι επιταγή «μαύρης μοίρας» ή φταίει η ξερή μας κεφαλή...

Καλά αρχίσαμε με τον ερχομό κάποιων φίλων στην αρχή, κάποιων ωραίων εκδηλώσεων, ως τον Ιούλιο. Τότε συνεχίσαμε όπως κάθε χρόνο με την Euroclassica-Ομηρική Ακαδημία. Κάθε χρόνο (στα 13 χρόνια που συνεργαζόμαστε από τα 16 που λειτουργεί) και μια επιτυχία. Φέτος όμως ήταν το κάτι άλλο. Πολλοί οι Έλληνες και Φιλέλληνες σύνεδροι με εξαιρετικές ανακοινώσεις, μας μεταλαμπάδευσαν τη γνώση τους. Κάναμε καινούργιους φίλους στην Ελλάδα και το εξωτερικό και για άλλη μια φορά τους στείλαμε πρεσβευτές της πατρίδας μας στις χώρες τους.

Εξχωριστές στιγμές, όταν άρχισε ο Μητροπολίτης μας, με Θεία Λειτουργία στα ερείπια του ναού του Μεγάλου Βασιλείου στον δημοτικό κήπο κι όταν οι φοιτητές από την Κύπρο, χορεύοντας και παρουσιάζοντας δράματα (στα Καρδάμυλα, τις Οινούσες, τη Δασκαλόπετρα και το Ομήρειο), θύμιζαν το πρόβλημα της κατοχής της Μεγαλονήσου συγκινώντας μας ιδιαίτερα...

Ευχαριστούμε θερμά τους αγαπητούς φίλους Γεώργιο Μπαχά, Εκδότη-Διευθυντή του περιοδικού NEMECIS, που ανέλαβε τα έξοδα εκτύπωσης αυτού του τεύχους της «Δάφνης» και Μιχάλη Κουλουρούδη που πλήρωσε τα έξοδα αποστολής.

Ιδιαίτερα μας ικανοποίησε, εκτός από τους αγαπητούς μας αναγνώστες που μας γράφουν επιστολές (μπορείτε να διαβάσετε στη σελίδα 19), ο αγαπητός πρώην Αντιδήμαρχος Χίου Γ. Παπαδόπουλος, με τα καλά του λόγια για μας και τη «Δάφνη», στην όμορφη και ωφέλιμη έκδοσή του «Χιώτικα πνευματικά διανθίσματα».

Χαρούμενες στιγμές καλοκαιρινές, ζήσαμε με τους επισκέπτες, φιλοξενούμενούς μας και μη, που με τη συντροφιά τους, «γλύκαναν» τις πολλές πίκρες που στην κυριολεξία μαύρισαν τις μέρες του καλοκαιριού που πέρασε και θα αναφέρουμε κάποιες, στη συνέχεια...

Αρχές του καλοκαιριού. Με φίλους, περπατήσαμε τη βόρεια πλευρά του λιμανιού και φτάσαμε ως το Φαναράκι.

Με πίκρα διαπιστώσαμε ότι κάποιοι που κάνουν την ίδια διαδρομή, δεν έχουν παιδεία, αν και προσωπικά νομίζω ότι δεν έχουν ούτε φιλότιμο. Πακέτα από τσιγάρα, σακούλες πλαστικές, χαρτιά συσκευασίας, κουτιά από πίτσα, κουτάκια αναψυκτικών, μπύρας και ποτήρια από καφέ...

Μήπως πρέπει οι υπεύθυνοι να βάλουν και μερικούς σκουπιδοτενεκέδες (σκέφτηκα), δίπλα στα κατά διαστήματα υπάρχοντα παγκάκια;

Αργότερα, πληροφορηθήκαμε τον θάνατο του Ζαννή Μπαχά, του φίλου ξυλογλύπτη που έφυγε πλήρης ημερών σε ηλικία 97 ετών. Κι άλλοι φίλοι και συγχωριανοί έφυγαν... Αιωνία τους η μνήμη.

Στις 23 Ιουλίου το λεωφορείο από Καμπιά για Χίο, έγινε φορείο για πολλούς και φέρετρο για τρεις φίλους... Στο καλό Στράτο... Στο καλό Κατίνα... Στο καλό Μαρία...

Κι ακολούθησε η πύρινη λαίλαπα. Πρώτα στις Οινούσες. Έκαψε το πιο πράσινο σημείο του νησιού, το εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου και ότι υπήρχε γύρω από τη Μονή του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου. Ευτυχώς η Μονή σώθηκε...

Δύομισι η ώρα τη νύχτα, οι αθεόφοβοι, έβαλαν φωτιά στην περιοχή Μονής Αγίου Μάρκου, με αποτέλεσμα να καεί το ένα τρίτο της Χίου, τα ωραιότερα δάση μας και μεγάλο μέρος καλλιεργειών και δενδροφυτειών του νησιού.

Επί μία εβδομάδα καιγότανε το νησί! Κι αυτό που ακούγαμε από τους «υπεύθυνους» μετά την καταστροφή, ήταν να επαινεί ο ένας τον άλλον. Τελικά, δεν υπήρξαν ευθύνες. Ούτε στην ανεύθυνη Τοπική Αυτοδιοίκηση, ούτε στη Δασική Υπηρεσία με την άκαμπτη, για πολλούς εγκληματική στάση, ούτε σ' αυτούς που κάθε τόσο εκπονούσαν κι από ένα λανθασμένο σχέδιο κατάσβεσης...

Και ούτε λόγος για παραιτήσεις (αυτές αφορούν άντρες... αρσενικούς για να μην το γράψω όπως το λέει ο σοφός λαός μας). Φταίει ο εμπρηστής και ο κακός μας ο καιρός (αέρας). Ντροπή!

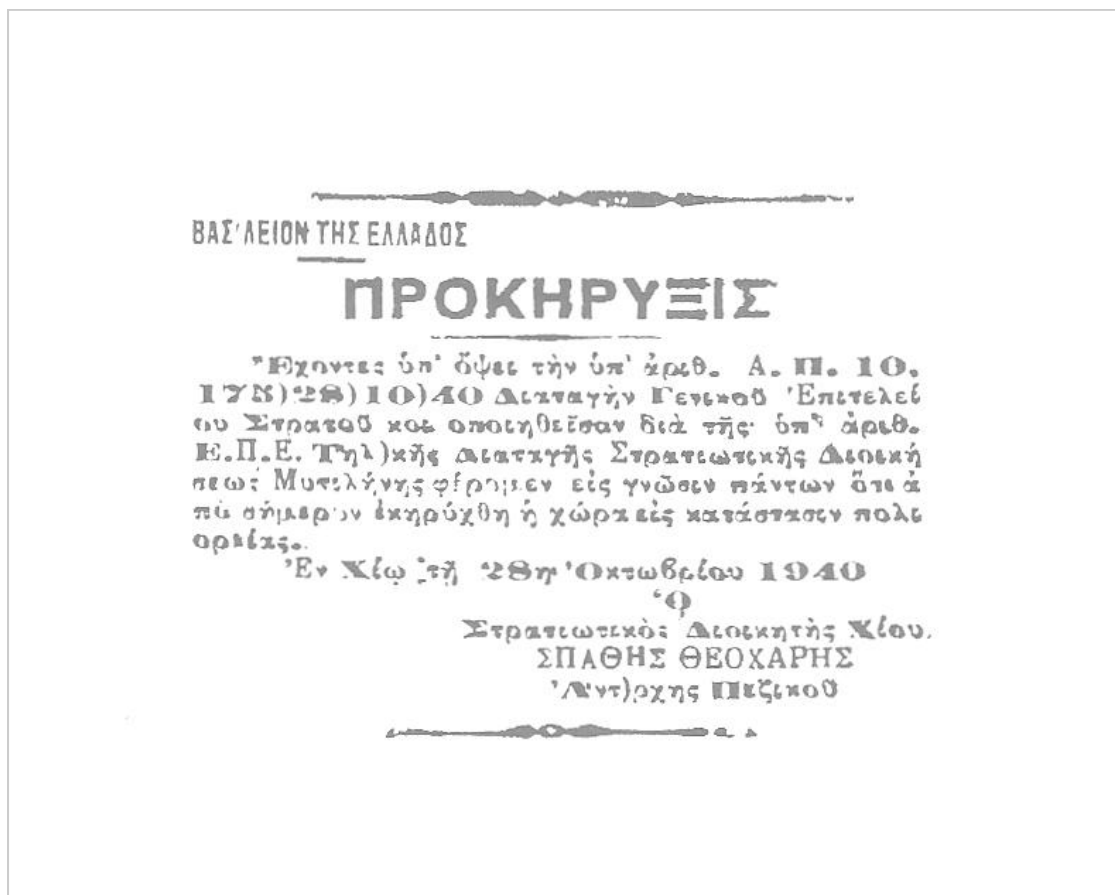
Οι μόνοι που κατά τη γνώμη μας είναι άξιοι συγχαρητηρίων είναι οι πυροσβέστες που πάλευαν με τις φλόγες, οι εθελοντές, ο στρατός και οι απλοί άνθρωποι που προσπαθούσαν να σώσουν ότι μπορούσαν. Οι άλλοι...

Στα 100 χρόνια απ' την απελευθέρωση της Χίου, αφιερώνουμε το τεύχος αυτό και σ' εκείνους που θυσιάστηκαν για να ζούμε εμείς ελεύθεροι. Επίσης σε κάθε άνθρωπο που υπηρετεί το κοινό καλό, χωρίς να επιδιώκει «ίδιον όφελος».

Βαγγέλης Ρουφάκης

Μαρτυρίες

Από το βιβλίο της Μαρίας Φαφαλιού «Χιώτες στο θαύμα του Σαράντα»
Έκδοση ΠΕΛΙΝΝΑΙΟ 2010

Λάφνες Χιώτικες

Ο στρατιώτης Μάκης Κοτζαμάνης γράφει στον πατέρα του:

Χθες, πατέρα μου, ήτο μια μέρα κακή, βροχερή και μ' όσα χάλια μπορεί να την κάνει ακατάστατη. Καθούμαστε μέσα στ' αμπριά μας και ζεστενούμαστε κοντά στη φωτιά και λέγαμε ιστορίες. Ακούμε έξαφνα να βαρούν τα πολυβόλα μας και ν' αντιλαλούν οι χαράδρες σαν ν' αγκομαχούσε ο Διγενής Ακρίτας. Η φωνή του διμοιρίτου επιτακτική και σύντομη κραυγάζει: «Όπλα, μπαλάσκες και στας θέσεις μας». Δεν είχαμε προφθάσει να ετοιμασθούμε κι ακούγεται άλλη διαταγή: «Εμπρός στα χαρακώματα». Όλη η διμοιρία μας, που αποτελείται από παλικάρια από τα επτά μαλάματα, ρίχθηκε με μια ψυχή στον αγώνα. Βουλιάζανε τα άρβυλα μέσα στις λάσπες και τα χόνια που μερικοί χόθηκαν ως τα γόνατά μας, η θέλησις που κυριαρχεί μέσα στα στήθη και η πρωτοβουλία και η άμιλλα, ποιος θα φθάσει στη θέση του πιο μπροστά, ανεβήκαμε όλοι τόσο σύντομα που δεν το περιμέναμε ούτε εμείς οι ίδιοι

απορόντες αν εμείς είμαστε αυτοί που έσπευσαν τόσο γρήγορα στο καθήκον των.

Μας κάνουν αντεπίθεση τα «φρατελάκια». Νόμιζαν πως εμείς κοιμόμαστε και ότι θα έκαναν εκείνο που ήθελαν, γελάστηκαν οικτρά. Ήταν όλοι τους ένας λόχος.

Αρχινάμε μαζί με τα πυροβόλα μας τα τιμημένα και δοξασμένα κανόνια μας και νόμιζες ότι ήτο Λαμπρή, ότι εγένετο η αναστασις του χριστού μας. Από κάπου άκουες τέσσερις ομοβροντίες του βαρέος μας πυροβολικού υπο την ηγεσίαν της Αγίας Βαρβάρας, παραπέρα σε ένα άλλο μέρος άκουες άλλην ομοβροντίαν άλλου βαρέος πυροβολικού. Ο ιταλικός λόχος δέχθηκε όλα αυτά τα πυρά, αποτέλεσμα δε ήταν να αποδεκατισθούν και καταστραφούν τελείως.

Ο ελληνικός στρατός πολεμά με ηρωισμόν, με θέλησιν και με αυταπάρνησιν της ζωής του, αφηφώντας τα πάντα και θα γενεί εμπόδιον στον τύραννον της Ιταλίας να γίνει κυρίαρχος της Μεσογείου και της Ανατολής. Ναι, πατέρα μου, έτσι είναι. Μας μέρδεψαν στον πόλεμον, για τούτο και θα τον τι-

μωρήσωμεν και θα του επιβάλλωμεν την θέλησίν μας και θα του πούμε: «Βλέπεις αυτήν την μικράν χώραν με τους μεγάλους ήρωας; Να μην της ταράξεις την ησυχίαν της διότι θα τα πληρώσεις ακριβά, όπως τα πληρώνεις».

Μες τα αμπριά ξέρεις τι βρίσκομε; κραγιόνια κόκκινα και μαύρα, πούνδρες, κρέμες κ. λπ. Αυτός είναι ο ιταλικός που ήλθε να κυριαρχήσει την Ελλάδα. Ταύτα σας γράφω και να μου δώσεις την ευχή σου να έλθωμε γρήγορα Νικηταί με δάφνες και στέφανα στα κεφάλια μας, στην χαριτωμένη και αλησμόνητη Χίον.

Ο αγαπημένος σας υιός
Μάκης Γκοζαμάνης, στρατιώτης
εφ. Παγχακή 5-4-1941

*

Επί του αντιτορπιλικού «Ψαρά»

Επιβιάστηκα επί του αντιτορπιλικού «Ψαρά» ως εντοπιστής υποβρυχίων (σήμερα νομίζω λέγονται υδροφωνηταί) με κυβερνήτην τον κ. Κώνστα. Ελάβαμε μέρος σε νυχτερινούς βομβαρδισμούς από θαλάσσης στα ελληνοαλβανικά σύνορα και ακόμα βορειότερα, μαζί πάντοτε με άλλα δύο αντιτορπιτικά. Ήταν κάτι το αλησμόνητο. Ο ενθουσιασμός όλων μας αφάνταστος, μιας και ξέραμε ότι αυτά τα βλήματα που κρατούσαμε στα χέρια μας και τα χαϊδεύαμε μονολογώντας πριν μπουν στα κανόνια θα έφερναν τον όλεθρο στον ύπουλο εισβολέα.

Λάβαμε μέρος σε αρκετές νηοπομπές προστατεύοντας τα μεταγωγικά γεμάτα στρατό από τα μεγάλα νησιά μας, Κρήτη, Λέσβο, Χίο κ. λ. π. στην Βόρεια Ελλάδα. Σε μια απ' αυτές τις νηοπομπές της Χίου φθάσαμε βράδυ και μείναμε έξω από το λιμάνι περιπολώντας μέχρις ότου ετοιμαστεί το μεταγωγικό για να ξεκινήσουμε. Προσπάθησα να μπω ως πλήρωμα της ακάτου που θα έβγαζε τον κυβερνήτη μας στην ξηρά για οδηγίες, μήπως μπορέσω να δω τους δικούς μου, αλλά δεν τα κατάφερα. Ο πατέρας μου όταν έμαθε ότι το πολεμικό επρόκειτο περί του «Ψαρά», αγόρασε χιώτικα γλυκά και μοίρασε στα παιδιά της ακάτου. Έστειλε και σε μένα μαζί με τις ευχές και την υπερηφάνεια του (μιας και ο γιός του υπηρετεί την πατρίδα) μερικά, για να τα μοιράσω στους συναδέλφους μου.

Νίκος Γ. Πίττας

*

Πρώτη γραμμή είναι παντού

Τι κι αν βρίσκεσαι πίσω; Πρώτη γραμμή σήμερα είναι παντού και πάντοτε, αρκεί να θέλει κανείς να αγωνισθεί...

εφ. Η Πρόδος, Χίος 2. 4. 1941

Ο φρουρός της γαλανόλευκης

Σαν μπήκαν στην Αθήνα των Γερμανών τα στίφη, βρήκαν κλειστές τις πόρτες, τις στράτες αδειανές. Φωλιάζοντας ο πόνος εις των Ρωμιών τα στήθη, εβούβανε τις γλώσσες, έπνιξε τις φωνές.

Μα η γαλανή παντιέρα επάνω στον ιστό της ψηλά στον Παρθενώνα,
μ' ένα τσολιά λεβέντη, φρουρόν εις το πλευρόν της, κυμάτιζεν ακόμα!

Τη γαλανή παντιέρα κατέβασαν οι ξένοι και ο τσολιάς την παίρνει με δάκρυ, με λυγμό, σκύβει και τη φιλάει, τριγύρω του τη δένει και πέφτει στον γκρεμό!

Την ώρα αυτή φωνάζει η Αθηνά από πέρα:
—Γενναίο παλικάρι, στον όρκο σου πιστό, τώρα γλυκοκοιμήσου, γρήγορα θα 'ρθει η μέρα, τη γαλανή παντιέρα και πάλι ν' ανεβάσεις σε πιο ψηλόν ιστό!

Εύσκιος Πεύκης (Ευέλθων Πιτσιλίδης)
Ανακοίνωση Μανόλη Ναυπλιώτη
*

Κοιμήσου παλικάρι

Σας καταθέτω μια προσωπική μου μαρτυρία, ή μάλλον άκουσμα, αμέσως μετά την απελευθέρωση του 1944. Στο διάστημα Οκτωβρίου-Νοεμβρίου 1944 ο Ραδιοφωνικός Σταθμός Αθηνών σε μια πανηγυρική του εκπομπή για την απελευθέρωση της Αθήνας, αφού μετέδωσε στίχους των Παλαμά («Μεθύστε με τα' θάνατο κρασί του '21») και Σικελιανού, στο τέλος μετέδωσε και ωραιότατα μεγάλο ποίημα που εξιστορούσε πολύ συγκινητικά αυτό το ηρωικό περιστατικό της θυσίας του φρουρού (Κώστα Κουκκίδη).

Δεν θυμάμαι το όνομα του ποιητή ή στιχουργού (άλλωστε ήμουν μόλις δέκα ετών), όμως θυμάμαι πολύ έντονα να ηχεί στ' αυτιά μου το τέλος του ποιήματος που έλεγε: «Κοιμήσου παλικάρι στον όρκο σου πιστό...» και νομίζω ότι τη φράση τη φώναξε από πέρα η θεά Αθηνά.

Δημήτρης Ν. Λαϊνάς

Το ποίημα, καθώς και το σχόλιο του αείμνηστου Δημήτρη Ν. Λαϊνά, αναφέρονται στον τότε φρουρό της Ακρόπολης Κώστα Κουκκίδη, που μη αντέχοντας την προσβολή όταν οι Γερμανοί κατέβασαν την ελληνική σημαία και ύψωσαν τη γερμανική, τυλίχτηκε μ' αυτήν κι έπεσε από τον ιερό βράχο. (Σήμερα αμφισβητείται από κάποιους λόγω έλλειψης στοιχείων).

Από το βιβλίο «Αγιομαρκάκι» του Γεώργη Διλιμπή

Αποσπάσματα 2^{ου} τόμου σχετικά με την απελευθέρωση της Χίου

...Εικοσιενιά του Νοέμβρη ημέρα Πέμπτη «εβλέπομεν να τρέχουν οι Τούρκοι προς το χωρίον [Καρυές] και να αρχίζουν πυρ ταχύ». Προετοιμάστηκαν από μέρες και δάγκασαν σε τρεις μεριές. Στο Λιθί, στον Άγιο Γιώργη Συκούση και στις Καρυές. Αλήθεια πως δάγκασαν γερά, αλλά έσπασαν τα δόντια πάνω στο δάγκαμα κι αποτραβήχτηκαν καρτερώντας κι αυτοί άτολμα μια συνέχεια.

Από την πλευρά των Ελλήνων, σε αναφορά του προς το Υπουργείο Στρατιωτικών, στις 28 του Νοέμβρη, ο Δελαγραμμάτικας έγραφε:

«Σοβαρά και αποτελεσματική επίθεση κατά των θέσεων του εχθρού, παρασκευασμένου εις άμυναν και γνωστού του εδάφους προ δεκαπέντε μηνών, δεν δύναται να γίνει με πολλές ελπίδας επιτυχίας. Τουναντίον θα έχει ως ασφαλές και βέβαιον αποτέλεσμα την εκτός μάχης διάθεση μεγάλου αριθμού ανδρών, χωρίς να κατορθωθεί ο εν ενί και περιορισμένω χώρω αποκλεισμός αυτού. Διότι τοιούτον τι απαιτεί μεγάλας δυνάμεις, ίνα εφ' όσον εκδιώκονται των θέσεων, καταλαμβάνονται ούται διά τμημάτων, έστω μικράς δύναμews. Διότι άλλως τα προχωρούντα τμήματα θα υφίστανται τουλάχιστον πυρά, εξ όλων των σημείων, αν ουχί, όπερ και βέβαιον κατά την γνώμην μου, κύκλωση.

»Περί όλων των ανωτέρω, λεπτομερείς και σαφείς πληροφορίες θέλει παρέξει υμίν, ο επί τούτω αποσπελλόμενος λοχαγός και διοικητής του 3ου Τάγματος, 1ου Συντάγματος Κουβέλης Αριστείδης, γνώστης τελείως της καταστάσεως»...

...Τι είχε συμβεί; Ο Ζιχνής ξαφνικά αποφάσισε

να στείλει επιστολή στο Δελαγραμμάτικα, γεμάτη παράπονα ότι μπομπαρδίζουν νοσοκομεία και άμαχο πλυθισμό. Αγγελιοφόρος ο Ιγνάτιος. Τον έδωχνε αυθημερόν. Ο Ιγνάτιος φοβούμενος την αυθαιρεσία και την ασυδοσία του Μπίμπαση των Αγίων Πατέρων και του Ιμπραήμ στο Σταυρί επειδή τους ξεγέλασε ώστε να φτάσει στο Ζιχνή, ζήτησε συνοδεία και προστασία...

...Όταν τον είδαν στον Άγιο Μάρκο έπεσαν πάνω του με ασπασμούς και χαρές. Ο τρόμος που έσφιγγε τις καρδιές τους διαλύθηκε στο νερό της ανακούφισης. Ήταν η αγωνία «το τι θα εγένετο εάν οι Τούρκοι είχαν αντιληφθεί το πράγμα, ότι ήταν κατασκοπικόν και ότι είχε υπάγει και άλλας δύο φορές την Χώραν». Στο ναό έκαναν ευχαριστήριο δέηση και μετά στο κελί του Γέροντα, διακοπτόμενος από επιφωνήματα ικανοποίησης και σχόλια, διηγήθηκε κατά λεπτό όλη την περιπέτεια.

Ετοιμάστηκε, πήρε το ραβδί με το άσπρο πανί και κατέβηκε στην Κουρνά. Κι εδώ εξιστόρησε.

— Θα κατέβω στη χώρα από του Χαρτουλάρη.

— Μα αυτοί σου είπαν, από 'κει που κατέβαινες.

— Ότι λένε θα κάνομε; Τους γελάσανε, αν νομίζουν ότι θα ρίξω τις Καρυές στην οργή τους και τα κανόνια τους.

Κρατώντας ψηλά το άσπρο πανί, με χτυποκάρδι πλησίασε τις ελληνικές θέσεις. Τρεις πυροβολισμοί στον αγέρα τον ανάγκασαν να κάτσει στο χώμα. Αμέσως φώναξε ότι είναι καλόγερος και φέρνει γραφή για το Δελαγραμμάτικα.

Πρόσταξαν να πλησιάσει με τα χέρια ψηλά. Αφού τον έψαξαν κι εδώ, λόγια λιγοστά γιατί η ώρα

Σ' αυτή τη σελίδα:

«Η επί της Πενθόδου Μονή του Αγίου Μάρκου Χίος»

Στη διπλανή σελίδα:

- 1) Συνοδευτικό έγγραφο των Μεταλλίων που έλαβαν οι μοναχοί Ιγνάτιος και Ησύχιος
- 2) Ο μοναχός Ιγνάτιος «κατά την εποχήν της ανδραγαθίας του»

Οι φωτογραφίες είναι από το «Αγιομαρκάκι» τόμος δεύτερος και τόμος τρίτος

περνούσε, ένας στρατιώτης τον συντρόφιασε ως την πόλη. Στη χώρα όταν έφτασε κατευθύνθηκε προς τη Μητρόπολη. Έξω από το φρουραρχείο περνώντας, ψηλά από το παράθυρο τον γνώρισε αξιωματικός και διέταξε το φρουρό να τον συλλάβει. Ο Δελαγραμμάτικας και πάλι στου Χωρέμη. Εκεί οδήγησαν τον Ιγνάτιο.

Τότε συνέβη κάτι μοναδικό για τη Χίο. Πότε πρόλαβε και διαδόθηκε η είδηση; «Όταν ο Ιγνάτιος οδηγείτο μέσα εις την Απλωταριάν από τον αξιωματικόν, ο κόσμος αναστατώθη πατείς με πατώ σε, για να ιδούν τον καλόγερο που ήλθεν από το Πυτιός και να μάθουν, τι άραγε να έφερεν προς απάντησιν. Τα παράθυρα, οι εξώσται, οι δρόμοι, όλα κατάμεστα από ανθρώπους. Αλλά κανέναν δεν άφηναν διά να πλησιάσει».

Αμέσως όλο το επιτελείο του στρατού κλήθηκε σε σύσκεψη, αξιωματικοί και υπαξιωματικοί, ρωτούσαν, απαντούσε, ξαναρωτούσαν, διευκρίνιζε και απορούσαν πως «τα εκατόρθωσεν, διότι αυτοί τον είχαν ότι δεν θα γλυτώσει από τους Τούρκους». Και όμως τον έστειλαν. Πόση η διαφορά με τους αδελφούς του. Αυτοί με την αδιάλειπτη προσευχή και την αγωνία του Γαβριήλ να μη γίνει αιματοχυσία, τον θωράκισαν και του έδωσαν σοφία και δύναμη να ξεπεράσει τον κίνδυνο του ολέθρου για όλα τα μοναστήρια. Του είπαν και κουφά λόγια.

—Εύγε πάτερ Ιγνάτιε, καλά τους τα εκατόρθωσες. Αυτός ξέρει το πως και με ποιο αντίτιμο.

Μέχρι τις οχτώ το βράδυ κράτησε η αναφορά και οι ερωτήσεις. Αμέσως τράβηξε για τη Μητρόπολη όπου «όλοι οι πρόκριτοι της πόλεως επερίμεναν μετά του Μητροπολίτου Ιερωνύμου, διά να έλθει ο Ιγνάτιος να μάθουν τι έκαμεν». Η αδημονία και η περιέργεια στα πρόσωπα και στη στάση τους. Ο Δεσπότης τον άρπαξε απ' το λαιμό που λέμε.

—Ιγνάτιε, εσύ δεν γνωρίζεις ότι υπάρχει Μητρόπολη και έπρεπε να έλθεις πρώτα εδώ;

Ποια απάντηση άραγε θα ταίριαζε. Κατάπιε το σάλιο του και μετάνοισε.

—Σεβασμιότατε, το γνωρίζω και ερχόμουν εδώ, αλλά με συνέλαβαν έξωθεν του Φρουραρχείου και δεν με άφησαν να έλθω. Τι να κάμω; Δεν ημπορούσα να κάνω αλλιώς...

...Μάζεψε τα γραμματάκια ο Ιγνάτιος και πήγε στο Διοικητήριο. Ο Δελαγραμμάτικας τον υποδέχτηκε με ανησυχία.

—Άργησες Ιγνάτιε.

Και αμέσως.

—Τι έχεις; Τι συμβαίνει;

Απλά μα πληγωμένα διηγήθηκε το επεισόδιο με το Λοχαγό στο Φραγκομαχαλά...

...Ο Ιγνάτιος δίπλα στον Δελαγραμμάτικα περπατούσε αργά και σοβαρά. Μικρό μούρμουρο στους Τούρκους. Ο Δελαγραμμάτικας χαμογέλασε αδιόρατα και ικανοποιημένα. Τον συνόδεψε στην φοραδίτσα. Οι δυο αξιωματικοί στα άλογα καβάλα περίμεναν. Θέλοντας να του πει κάτι στο αυτί ο Δελαγραμμάτικας, τον αγκάλιασε αναπάντεχα πάλι και τον ασπάστηκε σταυρωτά...

...Η φοραδίτσα είχε ξεκινήσει μ' ανοικτό δρασκελισμό, σίγουρη για τον αναβάτη της. Δεν γύρισε πίσω να δει τον Δελαγραμμάτικα που χαμογελούσε, χαιρετώντας τον στρατιωτικά...

...Κρατώντας ψηλά το άσπρο πανί, έφτασε στις σκοπιές των Τούρκων. Στο Σταυρί, στον Ιμπραήμ άφησε ένα πακέτο καπνό. Στους Αγίους Πατέρες έδωσε τα πακέτα και το γράμμα του Δελαγραμμάτικα, που έφυγε αμέσως με αγγελιοφόρο για το Πυτιός...

...Ο Ζιγής με το επιτελείο του συσκέφτηκαν κι έστειλαν δυο αξιωματικούς να βολιδοσκοπήσουν την κατάσταση. Με λευκή σημαία κατέβηκαν στις

ΧΟΡΗΓΗΣΙΣ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΩΝ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΙΩΝ

Φρουραρχείον Χίου

Πιστοποιούμεν ότι οι μοναχοί Αγίου Μάρκου, Ιγνάτιος και Ηούχιος, παρέσχων πολάς υπηρεσίας εις τον Στρατόν μας, ως διαγγελείς και μεταδόται ειδήσεων περί των κινήσεων του εχθρικού στρατού, πολάκις δε και με κίνδυνον της ζωής των. Ταύτα δε αφιλοκερδώς και μόνον εξ ακραιφνούς πατριωτισμού.

Χίος 27 Δεκεμβρίου 1912

Φρούραρχος Ι. ΚΑΤΑΦΥΓΙΩΤΗΣ

Εφ. Υπολοχαγός Πεζικού

Επικηρούται το γνήσιον της υπογραφής του πρώην Φρουράρχου Χίου υπολοχαγού Ι. Καταφυγιώτου.

Εν Χίω τη 13 Φεβρουαρίου 1913

Διοικητής Δ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

Καρυές και συνάντησαν τους δικούς μας. Λέγανε πολλά, θέλανε πολλά. Το Υπουργείο ήταν αυστηρό στις παραχωρήσεις. Είπαν να ξανασυναντηθούν σε δυο μέρες...

...Στις 17 οι τούρκοι με τον Χουσεϊν Μπέη και τον Εμβέρ ξανάρθαν και επίτηδες τους άφησαν να δουν τις προετοιμασίες για την επίθεση. Ζήτησαν λιγότερα, παζάρεψαν, αγρίεψαν, μαλάκωσαν, μίλησαν για αίμα, σφαγές και οχυρά. Ότι η Τουρκία απ' τα απέναντι παράλια είναι έτοιμη να επιτεθεί. Ξαναζήτησαν πιο λίγα με την μεσολάβηση των προξένων. Οι δικοί μας αρνήθηκαν και ο μάταιος χρόνος λιγότευε...

...«Την Πέμπτη 19 Δεκεμβρίου στις 6:30` το «Μακεδονία» έριξε δυο κανονιές στον Άγιο Μάρκο και μια στους Αγίους Πατέρες, έπειτα στο Βροντάδο», ως προειδοποίηση. Το άλλο μεσημέρι έγινε η τελική εξόρμηση. Ο Ιγνάτιος είχε δώσει σωστές πληροφορίες. Με τις πρώτες κανονιές άνω κάτω γίνανε οι Τούρκοι. Όπου φύγει γλυτώσει. Οι Τούρκοι από την Κακιά Ράχη, πιεζόμενοι από το λόχο του Φαληρέα καταφύγανε στη Νέα Μονή. Και οι 50 του Αγίου Μάρκου κακήν κακώς σκαρφάλωσαν στο ύψωμα Κάτσε Καλά.

Ο Ζιχνής τα μπέρδεψε. Τα 'χασε απ' το φόβο του. Η κουβέντα του Ιγνάτιου για τους Κρητικούς σφήνα καρφώθηκε στο νου και χώρισε τη θέληση να ζήσει, από την απόφαση να πολεμήσει. Κάπνιζαν τα βουνά της Χίου και βροντολογούσαν οι λαγκαδιές και οι ράχες στη χειμωνιάτικη μέρα...

...Ο Χουλούσης βρήκε τον λοχαγό Παπαδημητρίου κι έδωσε γράμμα του Ζιχνή στα γαλλικά. Ζητούσε «να παραδοθεί με τους τεθέντας όρους από το Διοικητή κατοχής». Ο Παπαδημητρίου έστειλε έφιππο αγγελιοφόρο στο Δελαγραμμάτικα που βρισκόταν στις επιχειρήσεις του Αίπου. Στις Καρυές άφησαν τον Χουλούση να πληροφορηθεί ότι σύγχρονα από τον Άγιο Γιώργη Συκούση, το Λιθί, τη Βολισσό, το Βίκι, τα Καρδάμυλα και το Αίπος, ξεχύθηκε η βοή της Λευτεριάς. Τα οχυρά των Τούρκων γκρεμίζονταν ένα, ένα...

...«Ο Ζιχνής αναμένοντας και ανυπομονώντας και γνωρίζοντας ότι πιθανόν να αργούσε η απάν-

νηση και από φόβο μήπως από στιγμή σε στιγμή συλληφθεί, έστειλε άλλους δυο αγγελιοφόρους πεζούς τα μεσάνυχτα με επιστολή, για να παραδοθεί χωρίς όρους. Αυτοί πήγαν στον Άγιο Μάρκο και ζήτησαν από τον Ηγούμενο δυο καλογέρους. Ο Ησύχιος και ο Ιγνάτιος ανέλαβαν να φέρουν την δεύτερα επιστολή στον Παπαδημητρίου»...

...Ο αξιωματικός και είκοσι άντρες, ακολουθώντας τα πατήματα του Ιγνάτιου, βγήκαν από το χωριό. Προχωρούσαν παραμερίζοντας το σκοτάδι. Το τουφεκίδι εξακολουθούσε να ακούγεται πυκνό. Ο άνεμος τσουχερός με ψιλό εκνευριστικό το χιονόνερο. Βάδιζαν αργά και κοπιαστικά. Αγγίζαν τα υψώματα της Κουρνάς, όταν ο Ιγνάτιος έκανε σήμα να σταματήσουν. Από ψηλά μια συνοδεία κατηφόριζε σιωπηλή.

—Αλτ, βρόντηξε ο αξιωματικός.

—Καρυές, ακούστηκε η απάντηση.

—Δικοί μας είναι. Σήμερα το σύνθημα είναι

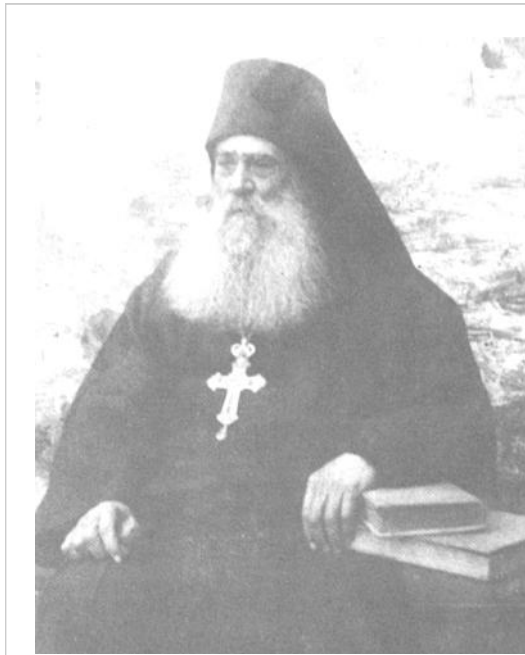
Καρυές. Περίμεναν, με το χέρι στην σκανδάλη για κάθε ενδεχόμενο. Φάνηκε πρώτος ο ανθυπολοχαγός Σωτηρόπουλος και πίσω του ο Ζιχνής, ο Μουτασαρίφης με 18 αξιωματικούς και 50 στρατιώτες. Ο Ιγνάτιος παράμερα από τους άλλους ήταν ίσως ο μόνος που διέκρινε στην πάνινη μορφή του Ζιχνή, την ντροπή και το φόβο σ' ένα χρώμα.

Οι δυο αξιωματικοί συνεννοήθηκαν. Ο Σωτηρόπουλος και είκοσι στρατιώτες οδήγησαν το Ζιχνή με τη συνοδεία του στις Καρυές. Ο Ιγνάτιος με τους άλλους ύστερα από ταλαιπωρία, έφτασαν στα υψώματα κάτω από τα γκρέμνα του

Αγίου Μάρκου και με το σαλπικτή έδωσαν το μήνυμα «παύσατε πυρ».

Στο Μοναστήρι ύψωσαν μια μεγάλη σημαία. Την κράτησε σφικτά ο Ιγνάτιος, προτού την υψώσει στο καμπαναριό, να πλαταγιάζει τις λαχτάρες τους. Είναι μεγάλο πράγμα η λευτεριά. Είναι πολύ γλυκό. Μόνο όταν μελιγκιάσεις, τη νοιώθεις.

Οι στρατιώτες που βρέθηκαν στο Πένθοδο, όλοι μαζί έριξαν μια μπαταρία αναστάσιμη. Στη δοξολογία, όλοι γονατιστοί, έβαλλαν τα νικητήρια στην Υπέρμαχη Στρατηγό. Αστραφταν τα πρόσωπα όπως των ζωγραφιστών αγγέλων, από τη δοξαστική λάμψη των κεριών...

«Ο Γαβριήλ της αγάπης»

100 χρόνια από τα ελευθέρια της Χίου (1912-2012)
Ιστορικές στιγμές ανδρείας των Καρδαμυλίων
Υπό Δρ Ιστορίας Μαρίας-Ελευθερίας Γ. Γιατράκου

Δύσκολη η ευθύνη της τιμής να ασχοληθεί κανείς για μια λαμπρή αλλά άγνωστη στους πολλούς πτυχή της ελληνικής Ιστορίας που έγραψαν με «της καρδιάς το πύρωμα και το αίμα» τους οι ηρωικοί κάτοικοι των Καρδαμύλων της Χίου μας, για την απελευθέρωση από τους Τούρκους του ιερού και μαρτυρικού νησιού μας.

Αν έχει κανείς υπομονή και ιστορική δίψα να εντυπώσει στις σελίδες της νεότερης Ελληνικής Ιστορίας, με ιδιαίτερη αναφορά στο 1912, θα αισθανθεί υπερηφάνεια, μελετώντας τη λεβεντιά, τον ηρωισμό, το ήθος όλων των Χίων και των Καρδαμυλίων, όλων ανεξαιρέτως των ηλικιών και ιδιοτήτων. Νέων, γερόντων, γεροντισσών, κληρικών, λαϊκών, επιστημόνων, νεανίδων, μικρών παιδιών.

Ως ιστορικό προανάκρουσμα αναφέρουμε, ότι πριν ακόμη φθάσει ο ελληνικός στρατός στην περιοχή, Εθελοντικό Σώμα διακοσίων Καρδαμυλίων κατέλυσε τις τουρκικές αρχές και ύψωσε τη γαλανόλευκη με τη βοήθεια των ηρωικών γυναικών των Καρδαμύλων, που όπως προελέχθη, συμμετείχαν ενεργώς στον Αγώνα.

Αλλά ας δούμε τα γεγονότα στην ιστορική ροή τους, με χρονική τάξη. Βρισκόμαστε στο θέρους του 1912, εποχή κατά την οποία βρίσκεται στο τιμόνι της πολιτείας ο Ελευθέριος Βενιζέλος.

Ο ιταλοτουρκικός πόλεμος διαρκούσε κι όλοι διακατέχονταν από αγωνία για επικείμενη κατάληψη της Χίου υπό των Ιταλών. Ήδη είχε καταληφθεί η Δωδεκάνησος.

Εις τα Πατριαρχεία της Αλεξανδρείας συνήλθαν σημαίνοντες Χίοι και άλλοι νησιώτες του Βορείου Αιγαίου για να λάβουν μέτρα, προς αποφυγή των ιταλικών βλέψεων εις βάρος του ελληνισμού.

Ανεπανάληπτη ιστορική στιγμή, μυσταγωγική θα λέγαμε, μας διασώζει με την παλλόμενη γραφίδα του ο Παναγιώτης Δ. Αντωνόπουλος, ο δικαίως αποκληθείς «Φιλικός του Αιγαιοπελαγίτικου Αγώνα».

Η συμβολή του στο απελευθερωτικό κίνημα της Χίου του 1912 υπήρξεν καθοριστικής σημασίας. Προσωπικότητα σπάνια, με ανώτερες φιλοσοφικές και παιδαγωγικές σπουδές στα Πανεπιστήμια Ζυρίχης και Βέρνης, σημάδεψε με την πορεία του και τη φωτεινή βιοτροχιά του την τύχη του νησιού μας και των Καρδαμύλων...

...Η πάλλουσα πατριωτική καρδιά του Πατριάρχη αισθάνθηκε αγαλλίαση. Δεν ήταν τυχαία η παρατήρηση του Πρύτανη της Δημοσιογραφίας και Δ/ντη της Ακρόπολης, Βλάση Γαβριηλίδη, ο οποίος εντυπωσιασθείς κάποτε από το μεγαλόπνοο και ενθουσιώδες κήρυγμά του κατά την εθνικήν μας εορτήν, στην ωραία ελληνική Εκκλησία του Ευαγγελισμού και εμπνευσθείς από το επιβλητικό βλέμμα και την φυσιογνωμία του, αναφώνησε: «Αυτός έπρεπε να γίνει Στρατηγός, όχι Πατριάρχης...»...

...Υπό την επίδραση τέτοιων ενθουσιασμών και εντυπώσεων, των οποίων φορείς υπήρξαν οι εξ Αλεξανδρείας ελθόντες, κ.κ. Μιλτιάδης Βιτιάδης, Παν. Αντωνόπουλος απετέλεσαν μαζί με τους εκ Χίου προερχομένους φίλους, κ.κ. Ηλιάν Ασπιώτην, ιατρόν, Μιχαήλ Ζολώταν δικηγόρον, τον πυρήνα της Μυστικής Επαναστατικής Επιτροπής Χίου, για να πραγματώσουν το αίτημα του Πατριάρχου ότι θα απαιτηθεί δηλαδή και

αίμα προς πρόληψιν της επικείμενης καταλήψεως της νήσου υπό των Ιταλών.

Υπάρχουν στιγμές στην ιστορία του ελληνικού έθνους όπου οι πολίτες του υπερβαίνουν και τους εαυτούς. Μια τέτοια στιγμή ήταν και αυτή για το παρακεκινδυνευμένο κίνημα. Απόφαση ομόφωνη. 1) Να συνεχισθεί ο ιταλοτουρκικός πόλεμος. 2) Να κρατηθεί άκρα μυστικότητα και μύηση δι' όρκου και ετοιμασία επαναστατικού ή επαναστατικών σωμάτων στη Χίο και τα άλλα νησιά και ενίσχυσή τους με εθελοντικά Σώματα της Αιγύπτου και 600 τουλάχιστον Κρήτες αντάρτες. 3) Να αναληφθεί διπλωματικός αγώνας στην Ευρώπη υπό το πνεύμα του Πατριάρχου και 4) Έγκριση όλων αυτών των αγωνιστικών

Ο Σπεθογιάννης, η μητέρα, η γυναίκα και τα παιδιά του
Από το βιβλίο «Καρδάμυλα» της Ε. Παπαζή

προσπαθειών από την Μητέρα Ελλάδα και έστω αφανή ενίσχυση από τον πρωθυπουργόν, Ελευθέριον Βενιζέλον.

Οι Χίοι φιλογενείς έθεσαν στη διάθεση της Επαναστατικής Επιτροπής 2.000 λίρες.

Τέλος ανετέθη στον Διδάσκαλον και Παιδαγωγόν Παναγιώτην Αντωνόπουλον, υπηρετούντα στα Σχολεία της Κοινότητας της Αλεξανδρείας και διδάσκαλον αποκλειστικώς των εγγόνων του Μπενάκη, της επιφανούς οικογενείας του Μικέ Σαλβάγου, να παρουσιασθεί εις τον Ελευθέριον Βενιζέλον και να ζητήσει έγκρισιν για τον αγώνα κατά των Τούρκων.

Με την σεμνότητα που τον διέκρινε ο Αντωνόπουλος εξέφρασε τους δισταγμούς του, αλλά υπεχώρησεν προ της επιμονής των άλλων να παρουσιασθεί ο ίδιος.

Με την εγνωσμένη του σύνεση σκέφθηκε να προσεταιρισθεί στο εγχείρημα τον πολύ ισχύοντα παρά τω τότε πρωθυπουργώ, Χίον την καταγωγήν, Εμμανουήλ Μπενάκη. Πραγματικώς ο Εμμ. Μπενάκης πρόθυμα δέχθηκε να εφοδιάσει τον Αντωνόπουλον με επιστολήν προς τον Ελευθέριον Βενιζέλον, προκειμένου να τον συναντήσει.

10 ή 12 Σεπτεμβρίου του 1912. Ο Αντωνόπουλος χάρη στην επιστολή του Εμμ. Μπενάκη συνάντησε με προτεραιότητα τον Βενιζέλο, ο οποίος όρθιος και με μεγάλη προσοχή και ενδιαφέρον άκουσε την υπόθεση όλων και τους σκοπούς και τα μέσα του παράτολμου σχεδίου. Ο Αντωνόπουλος τόνισε την ανάγκη να προληφθεί καθ' οιονδήποτε τρόπον η επικείμενη κατάληψη της Χίου και των άλλων νήσων υπό των Ιταλών, με εξέγερση των κατοίκων, διαρκούντος του ιταλοτουρκικού πολέμου και τη δημιουργία αιγαιοπελαγίτικου ζητήματος εις την συνείδηση της Ευρώπης κατά το πνεύμα του Πατριάρχου Αλεξανδρείας.

Συνετός και ευθύκριτος ο Ελευθ. Βενιζέλος απευθύνει ευθείαν ερώτηση στον Αντωνόπουλο: «Έχετε υπ' όψιν σας την σφαγήν της Χίου κατά το 1822;». Η απάντηση του Αντωνόπουλου, λάβα ηφαιστείου: «Αυτήν την σφαγήν της Χίου θέλομεν να εκδικηθώμεν ημείς οι νέοι Χίοι, Κύριε Πρόεδρε, δια του αίματός μας, διότι δεν ανεχόμεθα την σκιεράν, ανεμπερίστατον εν πολλοίς και άδικον σελίδα της ιστορίας της».

«Δεν θέλω καθόλου να σας ψέξω με την ερώτησή μου, εκτιμώ και αγαπώ πολύ τους Χίους διατας ικανότητάς των», πρόσθεσε ο Βενιζέλος. Στη συνέχεια υποβάλλει εύστοχες ερωτήσεις για να διαπιστώσει εάν θα είναι εφικτό το τόλμημα των Καρδαμυλίων.

Η απάντηση του Αντωνόπουλου σταθερά θετική πείθει τον Βενιζέλο ο οποίος υπόσχεται να απαντήσει το βράδυ εκείνο που ήταν προσκεκλημένος στο σπίτι του Εμμ. Μπενάκη. Το βράδυ εκείνο αληθινά μυσταγωγικό στην οικία Μπενάκη, στην Κηφισιά.

Η αναπνοή όλων κομμένη, περιμένοντας να ακούσουν οι υπόλοιποι δια του στόματος του Ελευθερίου Βενιζέλου την φωνήν της μητρός Ελλάδος. Ο Βενιζέλος έβλεπε τριγύρω του διστακτικός θέλοντας να βεβαιωθεί ότι πράγματι οι φιλοπάτριδες επισκέπτες ήταν άξιοι τόσης εμπιστοσύνης όσην θα απαντήσει η αναμενομένη απάντησή του και ύστερα από καταφατικό νεύμα του Εμμανουήλ Μπενάκη με λόγια μεστά συνέσεως και πατριωτισμού δήλωσε ότι ήταν στις προθέσεις του να πολεμήσουμε με τους συμμάχους και εκ των πρώτων μελημάτων της πολιτείας ήταν η απελευθέρωση των νήσων.

Η επιτροπή των ευγενών πατριωτών που συνάντησε το βράδυ εκείνο το Βενιζέλο, με δάκρυα στα μάτια και ρίγη συγκινήσεως για την τιμή και τις εμπιστευτικές αποκαλύψεις του, υπέβαλε μία ομόθυμη παράκληση, κατά την στιγμήν που καθένας από τα μέλη που την είχαν απαρτίσει σπαζόταν το χέρι του Βενιζέλου. «Να είμεθα έτοιμοι μαζί με τον στόλον να υπάγωμεν και ημείς να πολεμήσωμεν».

Μετά 3 ή 4 ημέρες, στις 17 Σεπτεμβρίου κηρύχθηκε αιφνιδίως η επιστράτευση της Ελλάδος και στις 5 Οκτωβρίου εξόρμησε ο ελληνικός στρατός με τον τότε Διάδοχο Κωνσταντίνο για την πραγμάτωση των ονείρων της φυλής.

Η ευχάριστη αυτή είδηση έθεσε σε εγρήγορση την επαναστατική Επιτροπή για την απελευθέρωση των Καρδαμύλων.

Ο ενθουσιώδης ιατρός Ηλίας Ασπιώτης ανεχώρησε γεμάτος ελπίδες με τον δικηγόρο Μιχαήλ Ζολώτα για τη Χίο, όπου ανέλαβαν την μύηση και κατάρτιση του εθελοντικού επαναστατικού Σώματος των Καρδαμύλων υπό την ηγεσίαν του γενναίου Αρχηγού Μιχαήλ Σπεθογιάννη.

Ο Σπεθογιάννης είχε διακριθεί και σε άλλη περίπτωση. Είχε δώσει πολλά δείγματα ανδρείας, διατελέσας φρουρός του Ναού του Αγίου Τάφου, όταν κινδύνεψε να καταληφθεί υπό των Αράβων και σωματοφύλαξ του θησαυροφύλακος. Στάθηκε ανύπνωτος φρουρός στο Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο και στην Αγιοταφική Αδελφότητα. Για την προσφορά του έλαβε πιστοποιητικό ανδρείας που μαρτυρούσε την γενναία στάση του κατά τας εφόδους των Αράβων.

Η επιτροπή του Αγώνος προετοιμαζόταν μυστικά, πυρετωδώς. Κοινός σύνδεσμος όλων ήταν ο εκλεκτός Παιδαγωγός, Παναγιώτης Δ. Αντωνόπουλος. Ο Αντωνόπουλος έγραφε από την Αθήνα συνθηματικώς στον Ασπιώτη για την εγγίζουσαν κατάληψη των νήσων και τον κρατούσε ενήμερον, μιλώντας του παραβολικά-συνθηματικά «δια τα κυπαρίσσια που προωρίζοντο δια το περοβόλι του (εννοώντας Κρητικούς), ότι τα φυλάττουν και τα περιποιούνται εις το κτήμα του κ. Μπενάκη, θα τα έστελναν δε εις πρώτην ευκαιρίαν».

11 Νοεμβρίου 1912, ώρα 10 π.μ. Ο ελληνικός στόλος πλέει εις την πρωτεύουσαν της Χίου. Το Σώμα που καταρτίσθηκε υπό την αρχηγίαν του Μιχαήλ Σπεθογιάννη κατέλαβε το Κονάκι, κατέλυσε τις αρχές και ύψωσε στα Καρδάμυλα την ελληνική σημαία μετά από 500 χρόνια υπό τις ζητωκραυγές του κόσμου. Αμέσως το στρατιωτικό Σώμα εβάδισε προς το «Καρφωτό» εις τα ορεινά μέρη και έλαβε θέση έναντι των οχυρώσεων των Τούρκων. Οι κάτοικοι ανέλαβαν θυσιαστικά την τροφοδοσίαν του Σώματος.

Αδ. Κουντουρούδας, Αν. Ραπίτης και Κων. Τσίμπλης
Από το βιβλίο «Καρδάμυλα» της Ε. Παπαζή

Σε μια συμπλοκή κατά τις πρώτες ημέρες πληγώθηκε το εκλεκτό μέλος της Επιτροπής, ο ιατρός κ. Ασπιώτης και ο αρχηγός της απελευθερώσεως, συνταγματάρχης Δελαγραμμάτικας απέστειλεν από την πρωτεύουσαν, για τη διοίκηση του αγωνιζομένου Σώματος, τον πεπειραμένον ανθυπολοχαγόν, Ιω. Σταρίδαν.

Αμέσως φθάνει στη Χίο, αφού έλαβε 15ήμερη άδεια ο Παναγιώτης Αντωνόπουλος και επισκέφθηκε τον κλινήρη ιατρόν, Ασπιώτην.

Συγκινητική η στιγμή της συναντήσεως των δύο «Φιλικών», όπως τους αποκαλούσαν στη Χίο. Μόλις ο Ασπιώτης αντίκρυσε τον Αντωνόπουλο, είπε αυθόρμητα: «Τρέξε επάνω, απόψε Παναγιώτη, να μαζέψεις κι άλλα παιδιά, προς κατάταξιν, να μη μας σπάσουν το μέτωπον. Είναι μόνο ο Σταρίδας. Πραγματικώς ο Αντωνόπουλος έφυγε αυθημερόν για τα Καρδάμυλα και σε συνεργασία με τον αξιωματικό Σταρίδα αύξησε τον αριθμό των εθελοντών και οργάνωσε εφεδρεία εξ αυτών

με έδρα το παλαιόν Σχολείον των Καρδαμύλων. Αυτό το ηρωικό σώμα των Καρδαμύλων, χωρίς καμιά ενίσχυση κράτησε μόνο τον αγώνα του επί σαράντα και πλέον ημέρες καθ' όλην την πολιορκίαν του εχθρού στα ορεινά μέρη. Κατά την επίθεση, στις 20 Δεκεμβρίου, κατά την οποίαν διεκρίθη, το σώμα αυτό αφού κατεδίωξε τους εχθρούς, προς τα άνω, εισήλθεν πρώτον εις το χωριόν Πιτύος, όπου παρά την Αμυθούντα εστρατοπέδευσε ο εχθρός. Τότε εφονεύθη ο εκ των αρίστων κυνηγών των Καρδαμύλων, Αντώνιος Ραπίτης, πολύτεκνος. Το όνομά του αναφέρεται τιμητικώς στους καταλόγους του Γ.Ε.Σ. των υπέρ πατρίδος πεσόντων του τακτικού στρατού εις τας μάχας της Χίου.

Αυτόπτης μάρτυρας, η Μ. Καφαντάρη περιγράφει το θάνατό του. Μετά από τη μάχη και το χαλασμό οι κάτοικοι των Καρδαμύλων προχωρούσαν προς την Αμυθούντα. Στο δρόμο συνάντησαν ομάδα πολεμιστών, που μετέφεραν τον Αντώνη Ραπίτη, βουτηγμένο στα αίματα. Κάποιος έτρεξε στο χωριό να φωνάξει το γιατρό, το Διφνήν. Στο δρόμο ο

Αντώνης Ραπίτης ψιθύριζε: «Έκαμα και εγώ το καθήκον μου. Δεν με νοιάζει που θα πεθάνω, γιατί ο Αντωνόπουλος μου είπε πως αν σκοτωθώ θα αναλάβει να τακτοποιήσει τα παιδιά μου». Στον τόπο που ήταν ο νερόμυλος του Ροδοκανάκη λέει ο Αντώνης στο Ρόζο: «Μιχάλη, εμείς καλά τα πήγαμε. Αν βαστάξει και ο παπάς σου λέγω ότι το βράδυ θα έχουμε μπει στο Πιτύος».

Το αίμα έτρεχε κρουνηδόν από το λαιμό του. Τον είχαν δέσει με το μαντήλι μιας καλόγριας μα πού να σταματήσει; Έβαλαν τον Ραπίτη σε δύο κοφίνια και τον μετέφεραν με το μουλάρι για τον Άγιο Νικόλα. Κείνη τη νύχτα γέννησε η γυναίκα του κορίτσι. Ο Αντώνης ψυχορραγούσε, και τέλος στα Παγώνικα, προς τον Άγιο Νικόλαο ξεψύχησε. Οι καλόγριες που τον συνόδευαν συνεχώς ψιθύριζαν προσευχές. Κι ο Μιχάλης ο Ρόζος που συνόδευε κι αυτός ψιθύρισε: «Μωρέ Αντώνη, δεν ήταν να 'μουν εγώ και όχι εσύ που τόσες ψυχές έχεις αφήσει πίσω».

Τον έθαιψαν στον Άγιο Νικόλα την άλλη ημέρα. Οι συμπολεμιστές του βρίσκονταν ακόμη στο Πιτύος για να μαζέψουν τους Τούρκους (καμιά 500αριά) και μόνο ο Παπά-Τσιγκρός ήρθε για να τον διαβάσει. Ο Σταρίδας έστειλε 5-6 στρατιώτες να παραστούν στην κηδεία και να τον τιμήσουν.

Τη ενεργεία της μεγάλης εθνικής ευεργέτιδος Βιργινίας Εμμ. Μπενάκη παρά τω πρωθυπουργώ εδόθη κατ' εξαίρεσιν εις εθελοντήν, σύνταξιν.

Δεν ήταν λίγοι κι' άλλοι ισοϋψείς γενναίοι μαχητές. Θαυμαστή γενναιότητα επέδειξεν το εκ Βολισσού ορμηθέν εθελοντικό σώμα των άλλων Βορειοχωρών, υπό τον ιατρόν Γ. Κοκράνην και Μ. Σκαρλάτον, δικηγόρον, και οι κάτοικοι Βροντάδου άνδρες και γυναίκες και όλοι οι κάτοικοι της νήσου κατά γενικήν ομολογίαν των αξιωματικών του Στρατού. Κι η πόλις της Χίου τιμήσκει και ευγνωμοσύνης ένεκεν προς τον ελευθερωτήν ελληνικόν στρατόν ανέλαβεν από της πρώτης ημέρας πλουσιοπαρόχως την τροφοδοσίαν του μέχρι της αποχωρήσεώς του εκ της νήσου.

Επειδή ο χώρος του απελευθερωτικού Αγώνα της Χίου είναι απέραντος, ανθολογούμε εξαιρετικά περιστατικά, ως νικητήρια βαγιόκλαρα.

Αξίζει να εξαρθεί η λεβεντιά και δράση του Σπεθογιάννη στα Καρδάμυλα, του επικεφαλής του απελευθερωτικού σώματος Καρδαμύλων, αρχηγού των ενόπλων ανδρών, μέλους των πολεμικών συμβουλίων του στρατού, ισοτίμου προς τους αξιωματικούς του τακτικού αποβατικού στρατού, του αγνού ιδεολόγου επαναστάτη, που για τα ξεχωριστά του προσόντα ο διοικητής των αποβατικών δυνάμεων Συνταγματάρχης Δελαγραμμάτικας του πρότεινε να καταταγεί ως αξιωματικός στον τακτικό στρατό. Αλλ' ο Σπεθογιάννης δεν δέχθηκε την τιμητική διάκριση απαντώντας: «Ευχαριστώ, αλλά εγώ δεν μπορώ να ζήσω στο «κλουβί» του τακτικού στρατού. Άμα θες ανάθεσέ μου σε ποιάν αποστολή να πάγω...».

Ο Σπεθογιάννης είναι ο μόνος Καρδαμυλίτης που φέρει επίσημα τον τίτλο του «οπληρχηγού-ήρωος» και του έχει απονεμηθεί το «αριστείον ανδρείας».

Κι ο κλήρος όπως πάντοτε πρωτοπόρησε στον απελευθερωτικό αγώνα του 1912. Θερμός υποστηρικτής του Αιγαιοπελαγίτικου ζητήματος υπήρξεν ο Καρδαμύλιος Αρχιμανδρίτης Κων/νος Παγώνης, πρωτοσύγκελος των Πατριαρχείων Αλεξανδρείας, Καθηγητής της Έλενας Σκυλίτση (αργότερα ευλόγησε και το γάμο της με το Βενιζέλο), διαδραμάτισε σπουδαίο υποστηρικτικό ρόλο κοντά στο Βενιζέλο και τους Χίους μεγιστάνες του πλούτου κατά την κρίσιμη συνδιάσκε-

σκεψη του Λονδίνου (10-12-1912), για την τύχη των νήσων Χίου και Μυτιλήνης όπου και προσφώνησε τους συνέδρους και παράλληλα έλαβε μέρος σε όλες τις διπλωματικές αποστολές στο εξωτερικό.

Κι ο παπα-Τσιγκρός, ο «παπαντάρτης», ο «ιερομνήμων», ο «δάσκαλος», ο «οπληρχηγός» έλαβε μέρος στις μάχες της «Καλογριάς» και του «Καρφωτού». Επί 40 ημέρες φύλαγε τους Τούρκους εκτελώντας παράλληλα και τα ιερατικά του καθήκοντα. Γι' αυτόν ξεψυχώντας είχε πει ο Ραπίτης: «Αν βαστάξει κι ο Παπάς, σου λέγω ότι το βράδυ θα έχουμε μπει στο Πιτύος». Γι' αυτόν έγγραφε ο στρατηγός Καρακασισιώνης: «Ο λειτουργός ούτος του Υψίστου, ως άλλος Παπαφλέσσας, ανελθών επί του αντερείσματος κατέλαβε φύσει οχυράν τοποθεσίαν, εξ ης αμυνόμενος κατά της επιτεθείσης εναντίον του διπλασίας εχθρικής δυνάμεως, ανέτρεψε ταύτην και την ηνάγκασε να υποχωρήσει...». Το χιώτικο ράσο όπως βλέπουμε, θαυματουργήσε και πάλι. Ο παπα-Τσιγκρός για τις πολύτιμες υπηρεσίες του έλαβε εύφημη μνεία από το Δελαγραμμάτικα.

Κι οι γυναίκες πρόσφεραν η κάθε μια από το δικό της μετερίζι. Η Αιμιλία Ζολώτα-Σάρου ως επικεφαλής του χειρουργικού τμήματος. Έλαβε μέρος στις μάχες του Αίπους και παρασημοφορήθηκε για τις υπηρεσίες της. Αυτή από την πρώτη στιγμή διακομιδής των τραυματιών, προσήλθε σε αγροικία της στο Αίπος, όπου είχε συσταθεί ο πρώτος σταθμός επιδέσεως τραυμάτων και επεδόθη μετά ζήλου στα καθήκοντα της «αδελφής του ελέους», που είχε αναλάβει εκουσίως από της καταλήψεως της Χίου.

Τί να πει κανείς για το ακατάβλητο σθένος της γριάς-Τυρίδενας που παραστεκόταν στους τραυματίες, ατρόμητη, αφηφώντας τις σφαίρες και τον πόλεμο. Κι η ίδια η Τυρίδενα αφηγουμένη αργότερα τα του πολέμου, στις ερωτήσεις κάποιων αν φοβόταν απαντούσε θαρραλέα πως δεν φοβόταν, γιατί μπροστά πήγαιναν τα παλληκάρια μας κι ο παπά-Ματθαίος κι αυτή ακάθεκτη ακολουθούσε, πολεμώντας με τον τρόπο της στην πρώτη γραμμή της μάχης. Λέγεται μάλιστα ότι ατρόμητα έλεγε: «Εμένα δεν με πιάνει σφαίρα. Δότε μου ένα γκρα να δείτε πως και οι γυναίκες σκοτώνουν τους Τούρκους...».

Αρχές Νοεμβρίου του 1912 τα Καρδάμυλα ήταν ξεσηκωμένα για τα καλά. Ο Σπεθογιάννης τακτοποιούσε τους άνδρες στα φυλάκια.

Ένα απόγευμα περνά μια ομάδα από Τούρκους με τον «Σαμπρί» και τα πράγματά τους φορτωμένα

σε μουλάρια. Στο Μάρμαρο έμεινε ο Μαντάρης και καμιά 15αριά ζαπτιέδες (χωροφύλακες). Είχαν 2-3 φυλάκια. Λίγο πριν νυχτώσει αποβιβάστηκε στη Χίο ο ελληνικός Στρατός, πέρασαν από το Βαμβακά καμιά δεκαριά καράβια. Χωριό και Μάρμαρο «στο πόδι». Φαίνεται πως έφθασε η στιγμή που όλοι περίμεναν. Τα βαπόρια που πέρασαν ήταν ελληνικά και είχαν φθάσει στη Χίο για να διώξουν τους Τούρκους. Ο Σπεθογιάννης είχε πιάσει το δρόμο του Πυτιούς, ο παπά-Τσιγκρός φύλαγε στα Σπήλια, οι άλλοι ήταν σκορπισμένοι γύρω στα υψώματα του χωριού από τον Προφήτη Ηλία μέχρι και την Αγία Τριάδα.

Ένα μικρό εξάχρονο παιδί, ο Κώστας, πήγε να πολεμήσει κι αυτό. Ήμερώματα άρχισε η καμπάνα του Αγίου Νικόλα να κτυπά. Σε λίγο οι καμπάνες τις Αγίας Παρασκευής, της Παναγίας, του Αγίου Λουκά. Ο κόσμος ξεχύθηκε στους δρόμους. Όλοι οπλισμένοι. Γυναίκες, παιδάκια, γέροντες, άντρες κι ανάμεσά τους ο παπά-Χαλκιάς να φωνάζει: «Πάμε για το Μάρμαρο να τους πιάσουμε». Ο Σπεθογιάννης ξεκίνησε από τον Προφήτη Ηλία. Ο κάμπος αντιλαλούσε από φωνές, τραγούδια, τον Εθνικό Ύμνο κι ακόμη ψαλμωδίες. Όλοι ήταν μαζεμένοι στη Μπουντουριά, που μέσα ήταν κλεισμένος ο Μπουντούρης και η φρουρά του. Δεν μπορεί να εξηγηθεί πώς βρέθηκαν τόσες ελληνικές σημαίες. Ο καθένας κρατούσε και τη δική του.

Έρχεται ο Σπεθογιάννης με καμιά 15αριά παλληκάρια κι ο παπά-Χαλκιάς που μπήκε στη Μπουντουριά. Ένας ύψωσε μια ελληνική σημαία και μετά φωνές, τουφεκιές, δάκρυα. Βγήκε έξω ο Μπουντούρης με τη φρουρά του κι όλοι έπεσαν πάνω του. Ο Σπεθογιάννης με τους άντρες του τον απομάκρυναν και κατευθύνθηκαν προς την παραλία.

Ο δάσκαλος, ο Ζολώτας μίλησε προς το συγκινημένο πλήθος. Οι ηρωικοί Καρδαμύλιοι κατέβασαν την τουρκική σημαία θέλοντας να την κομματιάσουν.

Από εκείνη τη στιγμή τα Καρδάμυλα ήταν ελεύθερα. Το απόγευμα ο ελληνικός Στρατός αποβι-

βιβάστηκε στη Χώρα. Καινούργιες ζητωκραυγές και πανηγύρια.

Για την απελευθέρωση των Καρδαμύλων πολέμησαν όλοι σχεδόν οι Καρδαμυλίτες.

Αφού οι Τούρκοι παραιτήθηκαν, τους έφεραν στα Καρδάμυλα και μαζί με άλλους αιχμαλώτους και στρατό ελληνικό, τακτικούς και άτακτους που ήρθαν από τα βόρεια μέρη της Χίου, επιβιβάστηκαν στο ατμόπλοιο «ΘΕΟΦΑΝΩ» του Λιβανού, που είχε επιτάξει η ελληνική Κυβέρνηση και έφυγαν για πάντα από τα Καρδάμυλα.

Η Ιστορία κάποτε τιμά με εξέχοντα εύσημα ανδρείας τους ηρωϊκώς πεσόντας, στήνει δικαίως την προτομή τους, τους μνημονεύει σε αναθηματικές στήλες, τους παιανίζει λογοτεχνικούς διθυράμβους. Κάποιους τους αγνοεί από έλλειψη ορθής πληροφόρησης ή από ανθρώπινη αδυναμία. Όμως ήδη από τους αρχαίους χρόνους υπήρχε ειδική αναφορά στους αφανείς. «Μία δε κλίνη φέρεται εστρωμένη των αφανών» μνημονεύει ο Θουκυδίδης στον Επιτάφιο του Περικλέους.

Υπάρχουν γενναίοι πολεμιστές που έδωσαν το παν, όλη τους την ύπαρξη, αρκούμενοι στην αφάνεια. Γι' αυτούς οι Σούτσοι θα χαράξουν γραμμές. «Ω ήρωες αθάνατοι, πεσόντες εις τα σκότη, αν κάτω είσθε έσχατοι, επάνω είσθε πρώτοι».

Για όσους μας διέσωσεν η επιστήμη της Κλειούς, του κλέους, της δόξας, η Ιστορία, αξίζει να στήσουμε μνημείο προς παραδειγματισμόν των επιζώντων και των επιγενομένων.

Οι Καρδαμύλιοι, ισούψεις αγωνιστές προς όλους τους Έλληνες που πολέμησαν και πολεμούν από τα βάθη των χρόνων μέχρι σήμερα, μας διδάσκουν ότι συμπορεύονται πάντοτε «το ελεύθερον με το εύψυχον».

*

Ζητούμε συγγνώμη, που λόγω έλλειψης χώρου υποχρεωθήκαμε να παραλείψουμε κάποια κομμάτια εξ ίσου αξιόλογα στις πρώτες σελίδες, καθώς και την βιβλιογραφία.

Τάφος των πρώτων πεσόντων στο Αίπος

Λεπτομέρεια από την πλάκα του τάφου

100 χρόνια «η Χίος ελευθέρα»

«Χίος Νοέμβριος 1912. Παρέλασις των απελευθερωτών του Ελληνικού Στρατού.
Παράταξις εν τη πλατεία Βουνακίου».

Περικλής Παπαχατζηδάκης

Νικόλαος Δελαγραμμάτικας,
ο Έλληνας Στρατιωτικός Διοικητής
<http://aiapos.wikispaces.com>

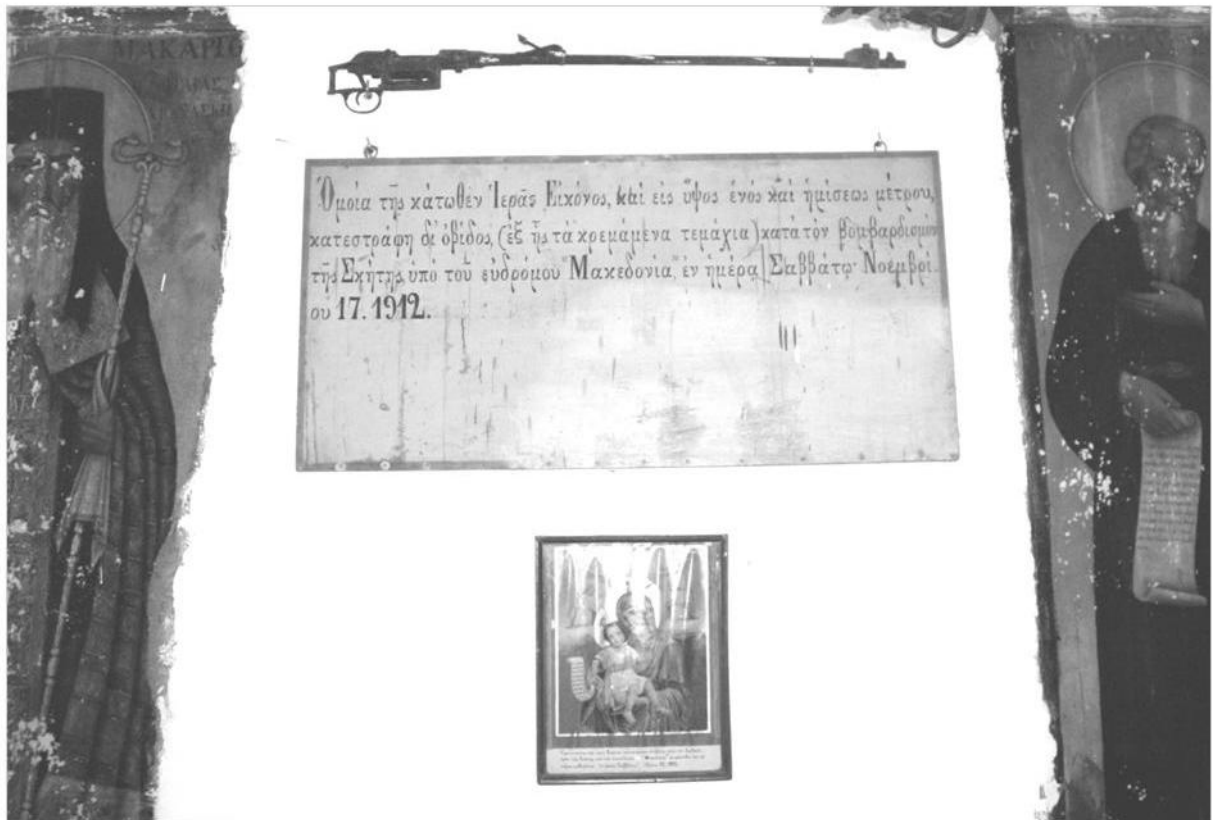
Ζιγνή Μπέης
ο Τούρκος Στρατιωτικός Διοικητής
<http://aggeliki-sirri.pblogs.gr/tags/efimerida-alitheia-gr/pages/2.html>

1 1/1 1/19 12-1 1/1 1/ 2012

Η πλατεία Βουνακίου και στο βάθος τα πλοία του λυτρωμού

Ιερά Σκήτη Αγίων Πατέρων. Διάφορα βλήματα από τότε, η μεγάλη επιγραφή, υπολείμματα τοιχογραφιών και όπλου. Στο σημείο όπου είχε γκρεμιστεί ο τοίχος (επισκεασμένος σήμερα), μικρή εικόνα με την υποσημείωση: «Ομοία ταύτης της Ιεράς Εικόνας κατεστράφη δι' οβίδος κατά τον βομβαρδισμόν της Σκήτης υπό του αμοπλοίου «Μακεδονία» ως κάτωθεν επί του τοίχου καθοράται «εν ημέρα Σαββάτω 9/βρίου 17. 1912»

Ο Ι. Ναός Μεταμόρφωσης

Τα Θυρανοίξια

«Ουρανός πολύφωτος η Εκκλησία, ανεδείχθη άπαντας, φωταγωγούσα τους πιστούς· εν ω εστώτες κραυγάζομεν· Τούτον τον οίκον, στερέωσον Κύριε».

Η ανάγκη των ανθρώπων του χωριού της Συκιάδας της Χίου, να δέχεται την ευλογία και τη χάρη του Μεγαλοδύναμου στον οίκο του, είχε σαν αποτέλεσμα ένα γραφικό εκκλησάκι το οποίο αποτελεί κόσμημα του χωριού στην περιοχή «Αλώνια». Σε αυτόν τον «Γαλήνιο Λιμένα», ταπεινοί μα ευλαβικοί άνθρωποι με πίστη και αγάπη θα βρίσκουν αγαλλίαση ψυχής.

Την ευλογημένη ημέρα του Σαββάτου 4 Αυγούστου 2012, πιστοί των αδελφών χωριών Συκιάδας-Λαγκάδας και όχι μόνο, είχαν την τύχη να συμμετέχουν της Κοινωνίας της Ακολουθίας του Αγιασμού των «Θυρανοϊξίων», του νέου περικαλλή Ιερού Ναού της Μεταμορφώσεως του Σωτήρα Χριστού.

Το απόγευμα της προηγούμενης, ο ταπεινός Μητροπολίτης Χίου, Σεβασμιότατος Μάρκος, είχε προσκομίσει, εντός αγίου δισκαρίου, ιερά, άγια λείψανα και τέλεσε Μεγάλο Εσπερινό. Το πρωί, μετά τον Όρθρο, έγινε περιφορά, τρεις φορές, γύρω από τον ναό. Ακολούθως τα θυρανοίξια. Μπροστά στη κλειστή πύλη του ναού, ο Αρχιερέας, εκπροσωπώντας τον Κύριο του κόσμου πρόσταξε:

«Αρατε πύλας οι άρχοντες υμών και επάρθητε, πύλαι αιώνιοι, και εισελεύσεται ο Βασιλεύς της Δόξης». Αμέσως η πύλη άνοιξε και εισήλθαν στην μητρική αγκαλιά, Αρχιερέας, Ιερείς και οι ευσεβείς πιστοί. Ακολούθησε η σφράγιση των τιμίων λειψάνων. Η κάθαρση και το μύρωμα της Αγίας Τράπεζας. Ο Αρχιερέας, ντυμένος στα λευκά, σύμβολο αγνότητας και καθαρότητας, σύμφωνα με τα καθιερωμένα, χρησιμοποίησε για το τελετουργικό: Άγια Λείψανα, Άγιο Μύρο, Αγιοκέρι, Αντιμήνια, Θυμίαμα, Κρασί, Μαστίχα, Μαρμαροσάπυνο, Ροδόσταμο, Σμύρνα και Κατασάρκιο για την Άγια τράπεζα.

Ακολούθησε το μύρωμα και το θύμασμα του απαστράπτοντος Ναού.

«Αίματι σου Λόγε ζωοποιώ, αγιαζομένη, Εκκλησία σου η σепτή, Οίκον σοι Κινίζει, τη ση επισκιάσει, εις δόξαν της σης θείας μεγαλειότητος».

Η τιμητική πλακέτα

Ο Ι. Ναός Μεταμόρφωσης του Σωτήρος Συκιάδας

Η είσοδος του Σεβασμιότατου στο Ναό

Ο Σεβασμιότατος και οι Ιερείς γονατιστοί δέονται

Του Σωτήρος Συκιάδας

Ο Σεβασμιότατος Χίου, Μάρκος, παρέδωσε μαθήματα ταπεινότητας, αγάπης και οικονομίας λόγου. Ο υποφέρων λαός, απέδειξε για μια ακόμα φορά ότι όταν βάλει κάποιο καλό σκοπό στο μυαλό του, μεγαλουργεί και πετυχαίνει το ακατόρθωτο.

Στα εγκαίνια, έκτος των αναρίθμητων πιστών που λάμπρυναν με τη παρουσία τους τη Μυσταγωγική Θεία Λειτουργία, παραβρέθηκαν ο βουλευτής Χίου κ. Κ. Τριαντάφυλλος. Η κ. Α. Λύκου, θεματική Αντιπ/ρχης Βορείου Αιγαίου. Οι κ.κ. Κ. Μοῦδρος και Ν. Νύκτας, εκ μέρους του Δήμου Χίου. Ο κ. Κ. Καλαγκιάς, για την κοινότητα της Συκιάδας. Ο πρώην Δήμαρχος Καρδαμύλων κ. Ευάγ. Μελιτζάνης, εκπροσωπώντας την Περιφερειακή Ενότητα Χίου. Τις ένοπλες δυνάμεις εκπροσώπησε αξιωματικός της 96 ΑΔΤΕ.

Η Λαμπρή εκδήλωση έκλεισε με κέρασμα στον προαύλιο και ευπρεπισμένο με ιδιαίτερη φροντίδα χώρο της εκκλησίας. Ο Μεγαλοδύναμος, ας προστατεύει όλον τον κόσμο και μαζί του, όσους προσέφεραν, αυτές τις δύσκολες εποχές, κάθε βοήθεια και αρωγή ώστε να έρθει εις πέρας αυτή η παράκληση, επιθυμία και δέηση ταπεινών ψυχών. Κύριε Σωτήρα Ιησού Χριστέ μετά του Πνεύματος σου η Χάρις σου μεθ' υμών των αμαρτωλών... Αμήν.

Ταπεινά

Μιχάλης Γ. Καριάμης
Συντ. Πλοίαρχος Ε.Ν.

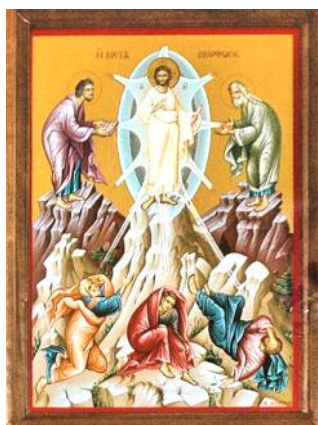
Ο Εσπερινός του Σωτήρος

Απόγευμα της 5^{ης} Αυγούστου, βρέθηκα στο «Ξενοδοχείο Χανδρή». Ο Γιώργος Μπαχάς, Εκδότης-Διευθυντής του περιοδικού NEMECIS, φίλος από παλιά κι η μητέρα του κυρία Αγγέλα το γένος Αντ. Παππά, μου έκαναν την τιμή να τους συνοδέψω στη Συκιάδα, να παρακολουθήσουμε τον Εσπερινό του Σωτήρος και να δούμε το καινούργιο εκ-

κλησάκι που όπως γράφει ο κοινός μας φίλος Μιχάλης Καριάμης, εγκαινιάστηκε μία ημέρα πριν.

Μας υποδέχθηκαν συγγενείς και φίλοι τους από το χωριό, καθώς και ο Πρωτοπρεσβύτερος Μιχ. Στεφανιώρος.

Καμαρώσαμε το πανέμορφο εκκλησάκι που ο Γ. Μπαχάς και η μητέρα του, ξόδεγαν απλόχερα

Εικόνα της Μεταμόρφωσης

Καθαγιασμός της Αγίας Τράπεζας

Δόξα τη Αγία και Παντοδυνάμω και Ζωοποιώ Τριάδι...

Από το Μεγάλο Εσπερινό Μεταμόρφωσης του Σωτήρος

Ο Γ. Μπαχάς και η μητέρα του παρέλαβαν αναμνηστικά

Γράμματα-Τέχνες-Πρόσωπα-Τέχνες-Γράμματα

Νικηφόρος Βρεττάκος (1912-1991)

«Δύο μεγάλοι σταθμοί στην Ιστορία και Λογοτεχνία της Ελλάδας. Πριν από 100 χρόνια, ανήμερα Πρωτοχρονιάς του 1912 γεννήθηκε στις Κροκεές Λακωνίας, ο ποιητής Νικηφόρος Βρεττάκος και πέθανε πριν από 21 χρόνια (1991) αφήνοντάς μας ένα γιγαντιαίο λογοτεχνικό έργο»...

Μ' αυτά τα λόγια ξεκινάει το μικρό βιβλιαράκι της «Ο ποιητής Νικηφόρος Βρεττάκος και η λαμπρή βιοτροχιά του», η Δρ Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών Μαρία Ελευθερία Γ. Γιατράκου (Εκδόσεις Τήνος, Αθήναι 2012) και συνεχίζει παρακάτω:

...«Όταν καταπιάνεσαι να ασχοληθείς με τον Νικηφόρο Βρεττάκο, σε κατακλύζει αμηχανία. Όσο κι αν προσπαθήσεις αφαιρετικά να απομονώσεις τα πνευματικά του απανθίσματα και καταπιστεύματα αισθάνεσαι την αδυναμία και μικρότητά σου μπροστά στην ηθική και πνευματική του μεγαλογραφία. Και μόνον αν σκεφτείς τα 3.600 δημοσιευμένα ποιήματά του τα 4.000 χειρόγραφα του, τις 950 επιστολές του και επιπλέον τα 6.000 βιβλία του που χάρισε στη Βιβλιοθήκη Σπάρτης μαζί με τα προσωπικά του αντικείμενα, στέκεσαι με δέος μπροστά στο μαχητή της ζωής, το συναισθηματικό άνθρωπο και υπερασπιστή της δικαιοσύνης, της ελευθερίας, της ισότητας, της φύσης, που ένιωθε να αδυνατεί να διατυπώσει τον πλούτο του κόσμου με λέξεις. Ο άνθρωπος, έλεγε, είναι το ζων ύδωρ»...

...«Το 1976 κυκλοφορούν νέες ποιητικές του συλλογές και βραβεύεται από την Ακαδημία Αθηνών με το βραβείο Ουράνη»...

και το στόλισαν με το ωραίο ξυλόγλυπτο τέμπλο, τα άλλα ξυλόγλυπτα, τους πολυελαίους κ.λ.π....

Με κατάνυξη παρακολούθησαμε τον εσπερινό όπου εκτός του πατρός Μιχ. Στεφανιώρου, συνιερούργησαν οι πατέρες Δημ. Πύρρος εφημέριος της Λαγκάδας και Φραγκούλης Κούτικας.

Προς το τέλος του εσπερινού, μετά την αρτοκλασία, ο πατήρ Στεφανιώρος εκ μέρους της Εκκλησίας της Συκιάδας, προσέφερε στον Γ. Μπαχά τιμητική πλακέτα.

...«Το 1980 προτείνεται μαζί με τον Γιάννη Ρίτσο από την Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών για το βραβείο Nobel Λογοτεχνίας. Προτάθηκε τέσσερις φορές για το Nobel Λογοτεχνίας. Του απονέμεται το Διεθνές Βραβείο ΚΝΟΚΕΝ και τον τιμά ο Δήμος Πειραιά για τα 50 χρόνια προσφοράς του στα γράμματα. Το 1981 τον τιμά η Πνευματική Εστία Σπάρτης... Τον βραβεύουν η Εταιρεία Σικελιανών Γραμμάτων και Τεχνών και ο Οργανισμός Καλλιτεχνικών Εκδηλώσεων Πατρών. Το 1982 τιμάται μαζί με τον Γιάννη Ρίτσο από την Ένωση Καθηγητών Λακωνικής... Για το έργο του αυτό (Λειτουργία κάτω από την Ακρόπολη) του απονέμεται το Α' Κρατικό Βραβείο Ποίησης»...

...«Την ίδια χρονιά αναγορεύεται μαζί με τον Γιάννη Ρίτσο Επίτιμος Πρόεδρος της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών»...

...«Το 1985 η Ακαδημία Αθηνών του απένειμε το Αριστείον Γραμμάτων και ανακηρύσσεται επίτιμος Πρόεδρος της Εταιρείας Γραμμάτων και Τεχνών του Πειραιά. Τον τιμά το Πατριαρχείον Αλεξανδρείας»...

...Το 1987 στις 26 Φεβρουαρίου εκλέγεται μέλος της Ακαδημίας Αθηνών»...

Με σεβασμό και αμηχανία, αφιερώνουμε τις λίγες αυτές γραμμές στα 100 χρόνια από τη γέννηση του Νικηφόρου Βρεττάκου, παραθέτοντας λίγα από τα γραφόμενα της Δρος Γιατράκου.

Κλείνουμε το μικρό μας αφιέρωμα στο μεγάλο μας ποιητή, αντλώντας διδάγματα όχι μόνο από τα γραπτά, αλλά και από τη ζωή του.

Βαγγέλης Ρουφάκης

Στην κυρία Αγγέλα προσέφερε μεγάλη εικόνα της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος και μικρότερη στον Γ. Μπαχά για το γραφείο του.

Προσκύνημα στην Αγία Μαρκέλλα

Μετά το «Δι' ευχών» απολαύσαμε το βραδινό τοπίο στην άκρη αυτή της Συκιάδας κι αργότερα, σε ταβέρνα του χωριού, ο Πατήρ Μιχαήλ Στεφανιώρος παρέθεσε πλούσιο δείπνο όπου γευθήκαμε νόστιμα φαγητά, νησιτίσιμα θαλασσινά και ήπιαμε ένα ουζάκι για τα... «καλορίζικα».

Βαγγέλης Ρουφάκης

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Η δημοσίευση επιστολών γίνεται με επιλογή. Γράμματα που δεν δημοσιεύονται δεν επιστρέφονται

Αξιότιμε κύριε Ρουφάκη

Έλαβα το νέο τεύχος της «Δάφνης» και σας ευχαριστώ θερμά που με έχετε συμπεριλάβει στους παραλήπτες της.

Στη σύγχρονη εποχή, της πνευματικής νωθρότητας και πενίας, η «Δάφνη» αποτελεί μια πνευματική όαση στο λιοπύρι της αμετροπέειας.

Σας συγχαίρω εγκάρδια για την ευγενική σας προσπάθεια και εύχομαι καλή συνέχεια στις εκδοτικές σας προσπάθειες.

Πιστεύω να λαμβάνετε και τα δικά μου «Χιώτικα Πνευματικά Διανθίσματα», στο επόμενο τεύχος του οποίου (περί το τέλος του προσεχούς Ιουνίου συν Θεώ), σκοπεύω να κάμω και μιαν αναφορά στην έκδοσή σας.

Με εξαιρετική τιμή

Γεώργιος Φ. Παπαδόπουλος

Πρώην Αντιδήμαρχος - Δημ. Σύμβουλος Χίου
Τακτικό Μέλος, Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών

*

Ακόμα ένα πανέμορφο τεύχος γεμάτο ανοιξιάτικη δροσιά, πασχαλινή αύρα, γλυκιά νοσταλγία και περίσσειμα χιώτικης ποίησης. Πιο πολύ όμως απ' αυτά τα έξοχα αξίζει η περίσσεια αγάπη που διαπνέει τις σελίδες του, εμφυσημένη από το μεράκι, τον έρωτα για το Δαφνώνα και τη Χίο και το μόχθο του ακάματου εργάτη του τοπικού μας πολιτισμού Βαγγέλη Ρουφάκη.

Να είσαι καλά φίλε Βαγγέλη να δημιουργείς, να προσφέρεις παλεύοντας για τον Πολιτισμό μέσα σε τόσο αντίξοες συνθήκες και να μας θυμίζεις πως υπάρχει αντίσταση σε όλα, ακόμα και στην «κρίση»!

Ευχαριστώ

Χαράλαμπος Σαχτούρης

*

Αγαπητέ Βαγγέλη

Καλή δύναμη και καλό κουράγιο. Απόλαυσα ένα από τα πολύ καλά τεύχη του ωραίου και αγαπημένου Περιοδικού!

Να είσαι πάντα καλά

Μιχάλης Καριάμης

*

Αγαπητέ Βαγγέλη

Μαζί με τα χρόνια πολλά για τις εορτές του Πάσχα, θέλω να σε ευχαριστήσω και για το νέο τεύχος της «Δάφνης», που με τόσους κόπους και προσπάθειες φροντίζεις.

Έρχεται και μας γεμίζει με τα σημαντικά γεγονότα της Χίου, το νέο Ποιμενάρχη της, μελέτες και αναμνήσεις συναισθηματικά φορτισμένες από την ιστορία της και την ποίηση που διαβάζεται ή μάλλον «δακρύζεται με τα μάτια».

Σ' ευχαριστώ πολύ.

Καλή Ανάσταση

Μαριάννα Γεωργούτζου-Νικητοπούλου

*

Κύριε Ρουφάκη

Σας ευχαριστώ που μου κάνατε γνωστό ότι μπορώ να διαβάσω το περιοδικό σας στο διαδίκτυο, πράγμα που έκανα. Μου άρεσε πολύ γιατί έχει διάφορα θέματα και από όλη την Ελλάδα.

Το άρθρο «Όταν μυρίζανε τα κουλουράκια» με έφερε πίσω κοντά μισό αιώνα, όταν ήμουν και εγώ παιδί. Καλή συνέχεια στο έργο σας

Με εκτίμηση

Ειρήνη Σεζένια

*

Χριστός Ανέστη Κύριε Ρουφάκη

Άργησα να σας γράψω και να σας ευχαριστήσω για το υπέροχο τεύχος της «Δάφνης» που είχατε την καλοσύνη να μου στείλετε. Το διάβασα και απήλαυσα κάθε του θέμα και κάθε του σελίδα! Με συντρόφεψε μάλιστα σε σκληρές ώρες πόνου, μια που εδώ κι ενάμισο μήνα είμαι με σπασμένο το δεξί μου χέρι και στον γύψο.

Μπράβο σας για άλλη μια φορά για την αξιόλογη αφιλοκερδή προσπάθεια που καταβάλλετε όχι μόνο στο Περιοδικό αλλά γενικά σε θέματα πολιτισμού και προβολής της Χίου.

Πρέπει να σας συγχαρώ επίσης για την άμεμπτη παρουσίαση και επιμέλεια έκδοσης του πονήματος της κυρίας Ευαγγελίας Χρ. Παπαζή με τίτλο «Καρδάμυλα». Είχατε την ευγενή καλωσύνη εσείς και η κυρία Παπαζή να μου χαρίσετε όταν βρεθήκαμε το περασμένο καλοκαίρι στην παρουσίαση του βιβλίου μου στον Φ.Ο.Β., αλλά το μελέτησα αυτές τις μέρες που βρήκα χρόνο λόγω του τραυματισμού μου. Είναι πράγματι αξιόλογη δουλειά αυτή της κυρίας Παπαζή που θα δίνει την ευκαιρία εφεξής στους νεότερους και στις γενιές που θα ακολουθήσουν, αλλά και στους μελλοντικούς ερευνητές των ηθών και των εθίμων του τόπου μας να βρίσκουν εύκολα πολύ πλούσια και τεκμηριωμένα στοιχεία για να μελετήσουν. Θέλω να μεταφέρετε τα συγχαρητήριά

Περιγραφή σεισμών Χίου 1881

Υπό Ιατρού Σταματίου Κωνσταντινίδου

Αρκετά χρόνια πριν, έχουμε ασχοληθεί με το μεγάλο σεισμό του 1881 που κατέστρεψε τη Χίο («Χαλασμό» τον ονόμαζαν οι παλαιότεροι) και το θέμα μας συγκινεί ιδιαίτερα.

Ξεκινήσαμε με εκδηλώσεις μνήμης που είχαμε οργανώσει στις 13 Απριλίου του 2002 στον Παλιό Καταρράκτη, σε συνεργασία με τον τότε Δήμο Ιωνίας (διαβάστε στα τεύχη της «Δάφνης» 9 και 10). Συγκεντρώνουμε κάθε πληροφορία σχετική και σας την παρουσιάζουμε. Τελευταία, το κείμενο και οι φωτογραφίες της Δρ Αθηνάς Ζαχαρού-Λουτράρη που δημοσιεύσαμε στο προηγούμενο τεύχος του Περιοδικού μας.

Συνεχίζοντας λοιπόν, παραθέτουμε την επιστολή που μας έστειλε ο καλός φίλος και συνεργάτης στη «Δάφνη» καπετάν Μιχάλης Καριάμης με την περιγραφή του γιατρού Σταματίου Κωνσταντινίδη, που του είχε δώσει ο αείμνηστος καπετάνιος Γιώργης Καρδίτζης όπως μας εξηγεί στον μικρό του πρόλογο.

Τον ευχαριστούμε για την πολύτιμη συνεργασία μας, την ειλικρινή φιλία, τα καλά λόγια, μα πάνω απ' όλα, για την αγάπη του στη «Δάφνη».

*

Φίλε μου

Πριν μια 15ετία, ο αείμνηστος καπετάν Γιώργης Καρδίτζης, μου έδωσε ένα κακογραμμένο κείμενο σε μερικές κόλλες αναφοράς. Γνωρίζοντας ότι ερευνώ την ιστορία του τόπου μας, μου το έδωσε, προσθέτοντας: «Στα χέρια σου θα πιάσει τόπο». Δυστυχώς, δεν ασχολήθηκα ποτέ με αυτό το θέμα. Καλή τύχη, όταν μου γνώρισες τον Παλιό Καταρράκτη σε επίσκεψή μας εκεί. Τότε θυμήθηκα αυτό το ξεχασμένο κείμενο.

Από ότι μου είχε πει ο καπετάν Γιώργης, είχε φτάσει σε αυτόν, μέσω ενός συγγενούς του, αλλάζοντας όμως αρκετούς αποδέκτες. Βαγγέλη, εύχομαι στα χέρια σου να βρει την κρυμμένη και

μου στην συγγραφέα αλλά και τις ευχές μου για νέες δημιουργίες εξ ίσου αξιόλογες. Με πρώτη ευκαιρία θα γράψω και στην ίδια τα συγχαρητήριά μου...

...Εδώ σας χαιρετώ κύριε Ρουφάκη, κουράγιο σας εύχομαι ώστε να στηρίζετε και να προάγετε το αξιόλογο και ευγενές σας έργο και να είστε πάντα καλά.

Με εκτίμηση
Αγγελική Συρρή-Στεφανίδου

ξεχασμένη ιστορική αξία του, μέσω της «Δάφνης».

Με την ευκαιρία θέλω να σε ευχαριστήσω για τη δωρεά γνώσης που απλόχερα χαρίζεις μέσω του εκλεκτού περιοδικού σου. Καλό κουράγιο σε εσένα και καλή συνέχεια στη «Δάφνη» μας.

Φιλικότατα

Μιχάλης Γ. Καριάμης
Συνταξιούχος Πλοίαρχος Ε. Ν.

*

Η περιγραφή:

«Ο εν τη ημετέρα νήσω επισυμβάς σεισμός κατά την 22αν Μαρτίου 1881, ώραν 1:45' μ. μ. εθεωρήθη είς των ολεθριωτέρων των μερών μας, ουχί μόνον ένεκα της ειδικής φθοράς, αλλά και της πληθούς των θυμάτων.

Δύο ή τρεις ημέρας προ της καταστροφής, ελαφραί σεισμικαί δονήσεις, εγένοντο αντιληπταί υπό των κατοίκων, ιδίως την νύκτα της παραμονής 21^{ης} Μαρτίου. Είχεν εξημερώσει η Κυριακή της 22ας. Αν και ο ορίζων ήτο ανέφελος και ο ήλιος θερμός και ευχάριστος, η ατμόσφαιρα όμως είχε το οχληρόν και βαρύ, άπαντες δε ησθανόμεθα πίεσιν τινα του στήθους, δι' εμέ τουλάχιστον ήτο ημέρα μελαγχολική εκ των σπανίων.

Περί την 11^{ην} π. μ. ώραν μοι εδόθη επιστολή του Γυμνασιάρχου κ. Γ. Σουρία δι' ής εξήτει όπως επισκεφθώ πάσχουσιν τινά εν τη Μονή Χαλάνδρων. Περί ώραν 1:30' μ. μ. αφήκα την οικογένειάν μου και επί ημιόνου έσπευδον όπως προφθάσω να επανακάμψω το εσπέρας εις τον οίκον μου.

Εκτός της Πόλεως, πλησίον του Καμένου Πύργου, συνήντησα τον Έλληνα Πρόξενον κ. Κουντουμάν μετά της κυρίας αυτού και του φορυστανελοφόρου ακολούθου του, οίτινες επορεύοντο προς επίσκεψιν της οικογενείας Σαντίκ-Πασά, κατοικούσης εις τον Πύργον Σουτενδή Βέη.

—Σας προσκυνώ.

—Για πού Γιατρέ;

—Για τα Χάλανδρα.

—Η καλή ώρα. Θα σ' έχωμε το βράδυ στη Λέσχη;

—Θα προσπαθήσω. Είναι Aller-Retur πέντε ωρών ταξίδι.

Τους απεχαιρέτισα. Δεν παρήλθον οκτώ λεπτά και ευρισκόμην επί του μέσου της γεφύρας του Βαρβασίου, ότε φοβερά υποχθόνιος βοή μετά ισχυρών σεισμικών δονήσεων με απέσπασαν των ρεμβασμών μου. Αι πλευραί της γεφύρας δις ή τρις ηνοίγησαν και εκλείσθησαν με κίνησιν εμπρός-οπίσω.

Η ημίονος έμεινε ακίνητος ως κεραυνόπληκτος, κατελήφθη δε υπό φρίκης. Πυκνά νέφη κοριορτού εκάλυψαν τους οφθαλμούς μου και πάλιν νέαι και φοβεραί δονήσεις του εδάφους και πάλιν το αυτό της γεφύρας εμπρός-οπίσω άνοιγμα και κλείσιμον και ωσάν να εγίνεντο, κατά το δη λεγόμενον, «χαλασμός Κυρίου».

Απ' άκρου εις άκρον της νήσου ηκούετο καταχθόνιος θόρυβος κρημιζομένων οικιών, οιμωγαί θνησκόντων και τραυματιών, φωναί γοεραί και απέλπιδες των καταπλακωθέντων υπό των ερειπίων, υλακαί και ουρλιάσματα κυνών, διαρκείς υποχθόνιοι βοαί και μία συνεχής απερίγραπτος φρικώδης βοή, ανάμικτος των θρήνων απελπισίας.

Μετά τινάς στιγμάς, ελαφρά πνοή ανέμου διεσκέδασε την πρό, των ομμάτων μου εκ του κοριορτού ομίχλην και έντρομος είδον μετ' απερίγραπτου οδύνης την επελθούσαν ερήμωσιν. Όλοι οι προ εμού υπάρχοντες πριν πύργοι είχαν καταπέσει και πλήρης άλγους και τρόμου αφήκα την ημίονον εις τον παρά την γέφυραν Βαρβασίου αυλόγυρον του πύργου Γιομελάκη.

Φθάσας πρό του Πύργου του Σουντεδή Βέη είδον κατακείμενον νεκρόν τον ακόλουθον του Προξενίου. Επέστρεφον πεζή εις την πόλιν διά του ποταμού Βαρβασίου (Περθένη) άπελπισ αγωνιών περί της τύχης της οικογενείας μου. Όσους συνήντων έκλαιον και οδύροντο.

Αι οικίαι εξηκολούθουν κρημιζόμεναι διότι το έδαφος εξηκολούθει σειόμενον. Ευρισκόμεθα επί λέβητος βράζοντος και δονουμένου αδιακόπως. Διά των ερειπίων και των αεί καταπιπτόντων τοίχων έφθασα εις την οικίαν μου ήτις ήτο έρημος. Εφώνησα επανειλημμένως ουδείς απήντα εις τάς φωνάς μου, δεν υπήρχε τις εκεί, η θύρα ήτο ανοικτή. Είχον φύγει άραγε; Θέλοντες να διαφύγωσι τον κίνδυνον ή είχαν ταφή υπό τα ερείπια. Την στιγμήν εκείνην της τρομεράς και φρικώδους αγωνίας μου νέα ισχυρά δόνησις επέφερε την κατάρευσιν της ανατολικής πλευράς της ημιερειπωμένης οικίας μου και των άλλων παρακειμένων οικιών.

Οποία φρικίαση και αίσθημα δέους με κατέλαβαν όταν προς στιγμήν ηκούσθησαν εκ του μέρους της οικίας μου οι γόοι του θυγατρίου μου. Έντρομος και αλλόφρων επεχείρησα να εισέλθω εν τοις ερειπίοις προς ανασκαφήν τυχόν καταπλακωθέντων, αλλά νέα δόνησις επέφερεν την κατάρευσιν τμήματος της στέγης της οικίας μου. Προς στιγμήν απώλεσα τας αισθήσεις μου αναλογισθείς ότι υπό τα ερείπια ευρίσκοντο η σύζυγος και το θυγάτριόν μου αι μόναι αγαπηταί υπάρξεις μου.

Όταν συνήλθον εκ της λιποθυμίας ηκούσθησαν πάλι αι γοεραί και απέλπιδες κραυγαί του θυγατρίου μου ευρισκομένου εις το κοίλωμα του σηκού ενός παραθύρου. Τις όμως ηδύνατο να το σώση; Η κλίμαξ της οικίας μου είχε καταρεύση επεβάλετο δε η κατασκευή προχείρου κινητής τοιαύτης διά να διασωθή το κινδυνεύον τέκνον μου.

Τεχνίτης και υλικά δεν υπήρχον κατά τας τραγικάς εκείνας ώρας του τρομερού ολέθρου διά την κατασκευήν ταύτην, ού ένεκεν ηναγκάσθη με υπερανθρώπους προσπαθείας να αποσπάσω εκ των παρακειμένων ερειπίων μεγάλας δοκούς και τη βοήθεια ανθρωπιστού Οθωμανού να κατασκευάσωμεν πρόχειρον ασταθή και λίαν επικίνδυνον σκαλωσιά διά της οποίας επέτυχον θεία βουλή την διάσωσιν του κορασίου μου, ότε εις μίαν στιγμήν είδον την σύζυγόν μου μετά της υπηρετρίας μας να εκβάλλουν γοεράς φωνάς αναζητούσαι το παιδίον όπερ κατά την ώραν της ενάρξεως του σεισμού φεύγουσαι περίτρομοι εν σπουδή το είχαν εγκαταλείψη εις μίαν των δυτικών αιθουσών της οικίας μου.

Επηκολούθησαν συγκινητικά στιγμαί απερίγραπτοι... Ω ποία νυξ φρικώδης, ποία κόλασις του Δάνδη, κόλασις απερίγραπτος, σπαρακτικοί θρήνοι, κοπετοί, υπόκωφοι βοαί δονήσεων, απερίγραπτοι γόοι απελπισίας, ολοφυρμοί, οιμωγαί, ουρλιάσματα, ογκυθμοί, υλακαί ηκούντο πανταχόθεν. Ήτο ογδόη ώρα της νυκτός, ότε λαμπρόν μετέωρον έξ ανατολών προς δυσμάς ενέπλησσε απλέτου φωτός τον ορίζοντα, δέος κατέλαβε τους πάντας καθ' όσον μάλιστα την στιγμήν εκείνην νέα σφοδρά δόνησις κατέρριψε τους παραμένοντα των πλησίον οικημάτων ορθίους τοίχους.

Εκ των ερειπίων ηκούοντο οι βαρυαλγείς στεναγμοί, ιαχαί, βογκητά και μηκυθμοί των καταπλακωθέντων υπό τους δοκούς και τα ερείπια.

—Βοήθεια, βοήθεια, ηκούετο πανταχόθεν, αλλά τις ετόλμα να εισδύση εις τας κατακόμβας εκείνας του ολέθρου; Μόνον οι κλέπται και οι έχοντες πεπορρωμένην την συνείδησιν εισέδυσαν ως νυκτόβια όρνεα καθ' όλην εκείνην την τραγικήν νύκτα εις ερειπωμένας και εγκαταλελειμμένας οικίας, διαρπάζοντες παν πολύτιμον, ιεροσυλλούντες και νεκροσυλλούντες άμα, διότι ούτε ίχνος εξουσίας υπήρχε κατά τας απερίγραπτους αυτάς ώρας. Πολλοί ενέμενον ηφαιστιώδη τινά έκκρηξιν, πολλοί την καταβύθισιν της νήσου, διότι παρά την υπάρχουσιν νηνεμίαν γιγαντιαία κύματα εξέσπων κατ' αραιά διαστήματα επί των ανατολικών ακτών της νήσου, τας οποίας εκάλυπτον εις αρκετόν βάθος. Άλλοι ανέμενον την εμφάνισιν νησιδίου κατά το μεταξύ Χίου-Τσεσμέ στενόν.

Είχον μαζί μου εν χειρουργικόν εγκόλπιον, αντί παντός ασηπτικού και δροσιστικού φαρμάκου είχαν μόνον νερό και αντί επιδέσμων ήμην ηναγκασμένος να χρησιμοποιώ τα αιμοσταγή ράκη των τραυματιών και εντούτοις ούτως έδει ποιείσαι.

Αφήκα εις τον παντοδύναμον Θεόν την σωτηρίαν των τραυματιών και της οικογενείας μου και επεδόθην μετά θέρμης καθ' όλην την νύκτα εις την εκπλήρωσιν του καθήκοντός μου εκ των ενόντων.

Επαίνων άξιος ο Ιωάν. Σόδης φαρμακοποιός, διαθέσας το περισωθέν υλικόν του καταρρευσαντος φαρμακείου του εις την σωτηρίαν των ατυχών συνανθρώπων μας. Όλοι οι συνάδελφοι δεν έλειψαν του να εκπληρώσωσι ευσυνειδήτως το καθήκον των.

Οι διασωθέντες διήλθον την νύκταν εν αγρυπνίαις και προσευχαίς. Την επομένην πανταχόθεν την νήσου συνέρρεον εν τη πλατεία του Βουνακίου όπου υπό τας σκηνάς είχαν εγκατασταθή αι αρχαί ζητούντες βοήθειαν και ιατρούς διά τους παθόντας, τροφήν, φάρμακα, σκηνώματα. Αι διδόμεναι πληροφορία εκ των χωρίων και περιγραφαί του γενικού ολέθρου και καταστροφής της υπαίθρου ήσαν σπαραξικάρδιοι. Δέκα επτά χωρία μετεβλήθησαν εις σωρούς αμόρφων ερειπίων, υπό τα οποία ετάφησαν οι ημίσεις των κατοίκων και υπό τα οποία επνίγοντο αι οιομογαί, οι στεναγμοί και απεγνωσμένοι εκκλήσεις των καταπλακωθέντων ζητούντων βοήθειαν. Και τις ο σώζων;

Η επί των βοηθειών συσταθείσα Επιτροπή εκ των διαφόρων ενταύθα Προξένων και ής προήδεν ο ευγενέστατος Άγγλος Τέστερ εξεπλήρωσεν άριστα το εαυτής καθήκον, τούτο όμως εγένετο την τετάρτην μόλις ημέραν μετά τον σεισμόν.

Ο τηλεγράφος είχε αναγγείλη την μεγάλην ταύτην συμφοράν εις τα τέσσαρα σημεία του ορίζοντος, όπου οι εις άπασας τας ηπειρούς διεσπαρμένοι Χίοι εγνώρισαν αμέσως την επελθούσαν συμφοράν της Πατρίδος των. Την 23^{ην} Μαρτίου οι ευγενείς και ομαίμονες Σμυρναίοι και Ερμουπολίται έσπευσαν πρώτοι αρωγοί δι' ατμοπλοίων ιδίαις δαπάναις κινηθέντων να αποστείλουν τρόφιμα, φάρμακα, σκεπάσματα και ξυλείαν και ότι άλλο απήτει η φιλανθρωπία κατ' αυτάς τας τραγικάς ώρας όπου τα πάντα απώλυντο και έφθασαν εγκαίρως διά να καλύψωσι τας πληγάς της δυστυχούς μας πατρίδος. Ιατροί εθελονταί στήρηοί του Ασκληπιού θεράποντες παρηκολούθησαν αυτούς και ήρξαντο αμέσως του φιλανθρωπικού αυτών καθήκοντος. Πανταχόθεν κατέφθανον βοηθήματα διότι όλαι αι Κυβερνήσεις έλαβον μέγα ενδιαφέρον διά την συμφοράν του τόπου μας.

Έπηξαν παραπήγματα προς εγκατάστασιν των αστέγων και νοσηλευτήρια προς περίθαλψιν και θεραπείαν των τραυματιών. Η Ελληνική Κυβέρνησις δι' ιδιαιτέρου ατμοπλοίου πλήρους τροφών, φαρμάκων, ξυλείας και άλλων βοηθημάτων μετά ιατρών, έσπευσεν όπως παράσχη την βοήθειάν της, απέστειλε δε και έν των πλοίων της, με σώμα σκαπανέων, όπως εκθάψη τους υπό τα ερείπια ταφέντας. Ήτο τούτο απάναγκες διότι είχαν ήδη αρχίσει η αποσύνθεσις των πτωμάτων να καθίσταται οχληρά και επιβλαβής εις την δημοσίαν υγείαν. Και κατ' αρχάς ο Χιλίαρχος και ο Φρούραρχος ηθέλησαν να εμποδίσουν την αποβίβασιν των Ελλήνων σκαπανέων αλλά κατόπιν τηλεγραφημάτων, επετράπη αυτοίς η αποβίβασις και τότε ηκούσθησαν ευγνωμοσύνης μυριόστομοι κραυγαί και επιφωνήσεις προς την μητέρα Ελλάδα. Επίσης η Γαλλική, η Αγγλική και η Γερμανική Κυβερνήσεις έστειλαν παραπήγματα διά τους πάσχοντας και φορητά Νοσοκομεία διά τους τραυματίας, μεθ' όλων των αναγκαιούντων, δι' ών παρέσχον πολυτίμους βοηθείας.

Επίσης ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, υπό την Διεύθυνσιν του ιατρού κ. Γλαβάνη, εγκατεστάθη εις την Πλατείαν Βουνακίου, εγκαταστήσας πλήρες Νοσοκομείον, όταν δε ο κ. Γλαβάνης μετά μίαν εβδομάδα επέστρεψεν εις Αθήνας, μου ανέθεσε τα καθήκοντα βοηθού του Διευθυντού του Νοσοκομείου.

Εκ της γενομένης στατιστικής εν τη πόλει και τοις χωρίοις, τέσσαρες και πλέον χιλιάδες ετάφησαν υπό τα ερείπια, περί τους χιλίους δε ενοσηλεύθησαν εις τα διάφορα θεραπευτήρια, μη συμπεριλαμβανομένων εκείνων οίτινες ελαφρότερον τραυματισθέντες κατέφυγον εις τα Νοσοκομεία των πλησίον μεγαλουπόλεων Σμύρνης, Αθηνών, Κων/πόλεως και Σύρου.

Η επί των βοηθημάτων συσταθείσα Επιτροπή, εξεπλήρωσεν ανεπιλήπτως το καθήκον αυτής, διότι όλος ο κόσμος συνεκινήθη και συνέτρεξε την δυστυχίαν μας. Δεν υπήρξε τις των ομογενών όστις δεν προσέφερε τον οβολόν του. Ευνόητον βεβαίως ότι δεν έλειψαν και αι καταχρήσεις...

Αι σεισμολογικά παρατηρήσεις απέδειξαν ότι ο σεισμός ήτο παλμικός, αι δονήσεις (ώσεις) ήσαν εξ ανατολών προς δυσμάς με κέντρον ηφαιστειώδες τα Λειτζια Μ. Ασίας συσχετιζόμενον με την ηφαιστειώδη κυκλικήν άλυσιν άπάσης της Μεσογείου.

Τα γενόμενα παρά την παραλίαν βαθέα και πλατέα ρήγματα επέδειξαν καθήζισιν εδάφους εν τω μεταξύ Κρήνης και Χίου βυθώ. Τα ρήγματα ταύτα όπως αντελήφθη παρετηρήθησαν καθ' ό-

Π. Ο. ΔΑΦΝΗ

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της Ομάδας
μετά τις εκλογές στις 13 Μαΐου 2012, είναι:

Πρόεδρος	Μισιριώτης Πέτρος
Αντιπρόεδρος	Μαμούνας Εμμ. Γεώργιος
Ταμίας	Λαμπρινούδης Π. Παναγιώτης
Γραμματέας	Φωτεινού-Μαμούνα Παρασκευή
Γεν. Αρχηγός	Πολιτάκης Παράσχος
Έφορος υλικού	Ψαρρού Ν. Αγγελική
Μέλος	Ψυχής Χ. Στυλιανός
Αναπ/ματικό Μέλος Α'	Μισιριώτης Σταύρος
Αναπ/ματικό Μέλος Β'	Σαλαγάρα Αντιγόνη

Με τιμή

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Πέτρος Μισιριώτης

Παρασκευή Φωτεινού-Μαμούνα

λον το ανατολικόν μήκος της νήσου. Την αυτήν φοράν των ρωγμών παρατηρεί τις έτι και νυν και εις τας προ αιώνων γενομένας τοιαύτας υπό σεισμών ασυγκρίτως καταστρεπτικωτέρων του τελευταίου τούτου.

Όπως πεισθή τις περί τούτου αρκεί να επισκεφθή τα περί τα Σκλαβιά λεγόμενα Σπάσματα τα Ραγά και το Θολοποτάμιον. Η Δυτική πλευρά της νήσου η υπό της οροσειράς Αίπους-Πελινναίου χωριζομένη ουδεμίαν αξίαν λόγου υπέστη και τούτο αποδοτέον εις την σύνθεσιν του (γρανιτώδους) εδάφους.

Βεβαίως δεν αρνείται τις το δεινόν του γενομένου καταστρεπτικού σεισμού, δύναται όμως τις να είπη ότι δεν θα επήρχετο τοιαύτη ολεθρία καταστροφή εάν αι κατοικίαι και οι Πύργοι μας δεν ήσαν ελαττωματικώς κατασκευασμένοι.

Κατά την καταστροφήν της Χίου του 1822 όλα αι οικίαι επυρπολήθησαν. Οι παλινοστούντες, υπό των συμφορών και της πείνας μαστιζόμενοι εξήτουν να εμβάλωσσωσι τους περισωθέντας τοίχους των οικιών των και στεγάσωσιν αυτάς εκ των ενόντων όπως καλύψωσι τας κεφαλάς των.

Τοιαύται ψευδοοικοδομαί δεν ηδύναντο βεβαίως να έχωσι την δέουσαν αντοχήν, απέναντι τοιούτων και τοσούτων βιαίων κλονισμών και μάλιστα έπειτα από τον προηγούμενον σεισμόν του 1865 όστις είχεν επιφέρει αρκετάς βλάβας, διασπάσεις εις ρωγμάς τοίχων και είχεν εξαρ-

Χίος

Όχι! Δε θα λάβεις μάχαιρα,
είπε ο σχίνος.
Κι έσταξε το μυρωδάτο δάκρυ του,
αντίδωρο στη μαχαιριά
που λάβωσε το κορμί του.
«Θροΐσματα»

Βαρύ φορτίο κουβαλάς
μιας ιστορίας που καίει.
Στη φύστα μαύρος φραμπαλάς
βόλια κι ο σχίνος κλαίει.

Στ' απομεινάρι της σφαγής
βαθιάς πληγής ρυτίδα,
παγκόσμιο τσουνάμι οργής
σήκωσε η ναυαρχίδα.

Η γοητεία ελεύθερα,
Χίος, νησί του Ομήρου,
δόξας σου έβανε βλέφαρα
μ' ένα χρωστήρα ονειρίου.

Κι ήρθε απ' τη νεραϊδοσπηλιά
να σε νυμφοστολίσει
και στου Αιγαίου την αγκαλιά
να σε γλυκολικνίσει.

Και να! Μεσαιωνικά χωριά
στ' άκουσμα τέτοιου γάμου
ραίνουν μ' ανθούς και γιασεμιά
τ' αρχοντικά του Κάμπου.

«Ονειροδρόμιο» Τζένη Συρρή-Χαννάκη

θρώσει τας οικοδομάς της πόλεως ιδίως και όστις είχεν εξαναγκάσει τότε τους κατοίκους να παραμείνωσιν εν υπαίθρω ολόκληρον τον τότε (1865) χειμώνα.

Στην καταστροφή ταύτην των οικιών συνέτεινε και το γεγονός του διαποτισμού των τοιχωμάτων και οικοδομών υπό των ομβρίων υδάτων καθ' όλον τον χειμώνα τούτον. Αι νεότευκτοι οικοδομαί εις τον τελευταίον τούτον σεισμόν υπέστησαν μεν βλάβας αλλ' ουχί και ανεπανορθώτους. Εν γένει η Χίος δεν θέλει λείψη του να έχη τας επισκέψεις του αγρίου Εγκελάδου διά την υποδοχήν του οποίου δέον αι οικοδομαί μας να γίνονται ελαφραί και στερεαί όπως αποφεύγωμεν τους φοβερούς κινδύνους αυτού υφ' ών τοσούτον συχνά επαπειλείται η Νήσος μας».

(Μνήμη καπετάν Γιώργη Καρδίζη)

Ο μαστρο-Θεοδόσης και το «μοσχαράκι του γάλακτος»

Του Καπετάν Γιώργη Μ. Φράγκου

Το βαπόρι ήτανε τζενεραλάδικο και ήταν χρονοναυλωμένο στους Σαουθαφρικάνους. Ταξίδια όμορφα, δουλεύαμε Σαουθάφρικα, Αργεντίνα και καμιά φορά Βραζιλία. Όμορφα λιμάνια και συντροφιασμένα. Έβγαινες τη βόλτα σου κι έβρισκες ό,τι τραβούσε η ψυχή σου.

Μια χαρά πηγαίνανε τα πράγματα μέχρι που ήρθε στο βαπόρι η κυρία Φωφώ, η γυναίκα του πρώτου μηχανικού, του μαστρο-Θεοδόση. Σοβαρή γυναίκα γύρω στα πενήντα, μα είχε και το διάβολο μέσα της. Μια φορά δεν έκατσε στο τραπέζι και να μη κάμει παρατήρηση για το φαί ή για το σερβίρισμα. Ο καπετάνιος, καλή του ώρα και καλά γεράματα να 'χει ο άνθρωπος, θα 'ναι συνταξιούχος τώρα, άκουγε και δε μιλούσε. Μονάχα ο πρώτος, ο άντρας της, φώναζε τον καμαρότο ή το μάγειρα για να τους κάμει η Φωφώ την παρατήρηση και τη σύσταση τί να προσέξουνε την άλλη φορά. Φύσαγε και ξεφύσαγε ο καπετάνιος, μα τι να κάμει; Τα ταξίδια ήτανε τέτοια κι έπρεπε το βαπόρι να είναι ήσυχο. Δάγκωνε τα μουστάκια του, που λένε κι έδινε τόπο στην οργή.

Τη φωτιά έσβηνε ο Φάμπιο, «το καμαροτάκι» του καπετάνιου. Το όνομά του ήτανε Σοφοκλής και ήτανε από τη Θεσσαλονίκη. Αποτυχημένος επιχειρηματίας ζαχαροπλάστης αλλά για μας ήτανε το κάτι άλλο. Πέμπτη και Κυριακή είχαμε και διαφορετικό γλυκό, όχι τα συνηθισμένα μπακλαβάς, κανταΐφι, άντε και κανένα σβίγκο πού κι αργά. Μέχρι και γλυκό του κουταλιού μας έφτιαχνε από τις πορτοκαλόφλουδες. Ο Σοφοκλής μετά την αποτυχία της επιχείρησης κατάφυγε στα κάτεργα, όπως έλεγε, για να βγάλει τα χρωστούμενα. Λόγω, δε της ηλικίας του, του αναθέσανε την περιποίηση των διαμερισμάτων του καπετάνιου και του Α' μηχανικού. Το Φάμπιο το πήρε από τη φίρμα της επιχείρησης που του 'μεινε στο μπλουζάκι και στην ποκαμίσα που φορούσε.

Μόλις άκουγε να ζητούνε τον καμαρότο ή το μάγειρα για απολογία στην τραπεζαρία των αξιωματικών επενέβαινε και με τη μαεστρία του καταφερτζή των δύσκολων γυναικών πελατισσών που είχε αποκτήσει από την επιχείρηση, άλλαζε την κουβέντα για άλλα μέρη κι άλλα νερά, κατέβαζε με τη συζήτηση η Φωφώ-κα τις κουταλιές αδιαμαρτύρητα, της σερβίριζε στο τέλος και ένα παγωμένο μιλκ-σείκ ή για-

ούρτι με καρυδόμελο, που πάντα είχε διαθέσιμο στο ψυγείο και χωρίζανε όλοι ευχαριστημένοι.

Στην ιστορία μας, τώρα και πώς έγινε το κακό. Είχαμε πάρει κάτι κυλιόμενες σκάλες από το Κέιπ Τάουν για ένα σούπερ μάρκετ στο Σαν Νικόλας στο Ρίο Παρανά, βαθιά μέσα στον ποταμό. Τα νερά είναι ρηγά και γεμίζουνε λάσπη τα ψυγεία της μηχανής. Είτε λοιπόν ο πρώτος μηχανικός να τ' ανοίξουνε να τα καθαρίσουνε και κάτσανε νυχτέρι οι άνθρωποι της μηχανής. Οι άλλοι βγήκανε έξω και γυρίσανε ζευγαρωμένοι. Το 'μαθε ο μαστρο Θεοδόσης και σκέφτηκε ο χριστιανός να δοκιμάσει κι εκείνος λιγάκι «μοσχαράκι του γάλακτος» μιας κι έτρωγε καθημερινά «βοδινό» κι αυτό κακοψημένο.

Κανόνισε με ένα τρίτο μηχανικό να του δανείσει το δωμάτιό του για να γίνει το «τραπέζωμα», έκαμε τις προετοιμασίες και «προσκάθησε στο γεύμα». Έσπασε, όμως, ο διάβολος το ποδάρι του και χρειάστηκε ο δεύτερος μηχανικός ο μαστρο-Σπύρος να ανέβει στο δωμάτιο ν' αλλάξει γιατί είχε γίνει μούσκεμα και με τη φασαρία ξύπνησε η Κυρατσούλα, η γυναίκα του.

Έφυγε ο μαστρο-Σπύρος, μα την Κυρατσώ δεν την έπαιρνε ο ύπνος και μεσοτοιχία όπως ήτανε η κάμαρες, πήρε το αυτί της κάτι από τη συζήτηση του «γεύματος» που παρέθετε η δεσποινίδα στο μαστρο-Θεοδόση. Έστησε αυτί κι άκουσε περισσότερα, ρίχνει τη ρόμπα στους ώμους της και μια και δυο χτυπάει την πόρτα του πρώτου μηχανικού. Σηκώνεται η κυρία Φωφώ και βλέπει την Κυρατσώ με τη νυχτική και τη ρόμπα να την τραβά από το χέρι.

Στο απορημένο βλέμμα της Φωφώς, η Κυρατσώ το μόνο που της είπε ήτανε: «Έλα και θα δεις» και κίνησε για την κάμαρη που γινότανε το «γεύμα». Ανοίγουνε την πόρτα και βρίσκουνε το μαστρο-Θεοδόση να έχει ενσκήψει επί του «μοσχαρακιού του γάλακτος» και να τρώει μετά βουλμίας. Άσπρισε η κυρία Φωφώ. Κι αφού ανάκτησε κάποιες δυνάμεις, όρμησε επί του «γευματί-ζοντος» Θεοδόση. Κι αφού κι εκείνος πήρε μια ανάσα από τις τσιμπιές και τις μπουνιές που έτρωγε, σαλτάρισε από το κρεβάτι και τραβώντας το σεντόνι για να σκεπάσει τη γύμνια του φανέρωσε το «μοσχαράκι του γάλακτος» που κοίταζε αποσβολωμένο. Κι εκεί έγινε το έλα να δεις. Η Φωφώ να σπρώχνει το μαστρο-Θεοδόση στο διάδρομο για τη κάμαρη, η Κυρατσούλα, η βλά-

τσιώτισσα, να σέρνει από το ποδάρι τη δεσποινίδα να την πετάξει από το κρεβάτι και η Πλουμιώ η Καλυμνιά, η γυναίκα του άλλου τρίτου μηχανικού, αγουροξυπνημένη και τυλιγμένη με τη ρόμπα της απ' τη μια να βρίζει το μαστρο-Γιώργη, τον άντρα της, που δεν είχε καμιά ανάμειξη στο περιστατικό αλλά γενικά γιατί στο πρόσωπό του έβριζε τους βρωμιάρηδες τους ναυτικούς και από την άλλη να προσπαθεί να καταφέρει να ελευθερώσει το ποδάρι της δεσποινίδος από τα χέρια της βλάχας.

Το καημένο το «μοσχαράκι» φοβισμένο και γαντζωμένο στα παραπέτα του κρεβατιού ψέλλιζε, προσπαθώντας να κρατηθεί, «No seniora, no, por favor» μα πού να χαμπαρίσει η βλάχα από «νιαουρίσματα μοσχαρακιού». Στο τέλος έβγαλε τη παντόφλα της και του 'δωκε κάμποσες στα πισινά που το ανάγκασε να μαζευτεί στο βάθος του κρεβατιού και να σιγοκλαίει. Με τη φασαρία και τις φωνές ξεσηκώθηκαν οι άλλοι αξιωματικοί που κοιμόντανε στις διπλανές κάμαρες και προστρέξανε παρατηρητές στα γεγονότα. Ακούσανε κι εκείνοι τα σχολιανά τους και μαζευτήκανε σε μια γωνιά χωρίς να αποχωρήσουνε.

Κάποιος σκέφτηκε πως για να ηρεμήσουνε τα πράγματα έπρεπε να φωνάξουνε το Φάμπιο που ήτανε ο γητευτής των γυναικών. Κι ενώ σε λίγο ο Φάμπιο διαπραγματευότανε την καταστολή των εχθροπραξιών, ο Υποπλοίαρχος φυγάδευσε το «μοσχαράκι», τυλιγμένο σ' ένα σεντόνι, και το προστάτεψε στην κάμαρή του μέχρι να ξημερώσει και να αποχωρήσει η ομάδα των επισκεπτριών.

Την άλλη μέρα, επικείμενου του απόπλου, αναβλήθηκε το δικαστήριο για το πέλαγος. Τη δεύτερη μέρα από τον απόπλου κι αφού είχανε βγει για τα καλά στο πέλαγος, έχοντας διαμορφώσει ο Φάμπιο το σαλόνι του καπετάνιου ανάλογα, φόρτωσε και το ψυγείο με αναψυκτικά και το μπουφεδάκι του σαλονιού με βουτήματα και μια καφετιέρα, κάλεσε τους εμπλεκόμενους στη δίκη, η οποία για ευνόητους λόγους έγινε κεκλεισμένων των θυρών. Στη μια πλευρά καθότανε η κυρία Φωφώ με της παραστάτιδες της κι από την άλλη ο πρώτος Μηχανικός, ο τρίτος που διάθεσε την κάμαρη, ο δεύτερος ο μαστρο-Σπύρος, και ο μαστρο-Γιώργης, ο τρίτος. Ο υποπλοίαρχος και ο ασυρματιστής ήτανε οι ένορκοι και ο Φάμπιο ο τελετάρχης.

Ο καπετάνιος, αφού ζύγισε έναν-έναν με το μάτι του για τις προθέσεις του, έδωκε το λό-

γο στη Φωφώ, ζητώντας της χαμογελαστά και με ευγένεια να είναι ψύχραιμη και να δείξει κατανόηση λέγοντας: «Στην ηλικία που είναι ο Θεοδόσης, άσε τον λιγάκι λάσκα να χαρεί. Πόσο θα 'χει κουράγιο ακόμη, ο άνθρωπος».

Αρπάχτηκε η Φωφώ κι άρχισε: «Καλός είσαι και του λόγου σου. Ποιος ξέρει τι βρωμιά σηκώνεις απάνω σου από τα λιμάνια; Γι' αυτό δε φέρνεις τη γυναίκα σου στο βαπόρι, για να μη βλέπει τις βρωμιές σου;» Ύστερα, γυρίζοντας προς το Θεοδόση, συνέχισε επί του προκειμένου.

Αφού τελείωσε το κατηγορητήριο συνηγορούντων και των άλλων δυο γυναικών παραστάτιδών της, έβγαλε την απόφαση:

«Στο Κέιπ Τάουν θα ξεμπαρκάρομε. Στο σπίτι θα τα πούμε ενώπιον των παιδιών σου, να δούμε με τί μάτια θα τα κοιτάξεις. Που ολημερίς μου λέγανε πως ο πατέρας τους, στην ηλικία που είναι, πρέπει να κάθεται περισσότερο στη στεριά κι εσύ έκαμνες πως θυσιαζόσουνε και σ' έτρωγε η θάλασσα. Αλλά αλλού είχες το μυαλό σου, παλιάνθρωπε».

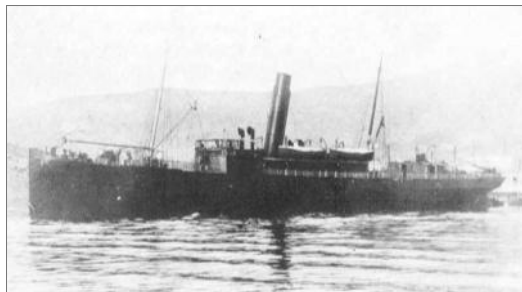
Εκεί έσπασε η φωνή της, αλλά την κατάσταση έσωσε ο Φάμπιο, που παρουσιάστηκε με μια πιατέλα τουλουμπάκια σαλονικιά σοροπιασμένα και με μπόλικη κανέλα πασπαλισμένα.

Το λόγο πήρανε και οι άλλες δυο γυναίκες, οι οποίες κατακεραύνωσαν, στο πρόσωπο των συζύγων τους, το γένος των ναυτικών, που πέφτουνε και κοιμούνται όπου έβρουνε, αποφάσισαν πως πρέπει να τους βάζουνε σε καραντίνα όταν γυρίζουνε στο σπίτι για να καθαρίζουνε οι βρωμιές τους.

Το δικαστήριο διέκοψε, προσωρινά, λόγω τουλούμπας και στράφηκε η συζήτηση γύρω από τη ζαχαροπλαστική δεξιοτεχνία του Φάμπιο. Γεμίσανε και τα φλιτζάνια καφέ και συζητώντας αφέθηκε η υπόθεση να μπει στο αρχείο προς το παρόν με το μαστρο-Θεοδόση να κοιμάται στον καναπέ του γραφείου του, το μαστρο-Γιώργη τον τρίτο μηχανικό να κάμει δημόσια δήλωση πως δεν έγλειψε ούτε κοκαλάκι από το «παρατεθέν γεύμα» αλλά και ότι αποκηρύσσει μετά βδελυγμίας τέτοιες ξεδιάντροπες πράξεις.

Ο μόνος που την έβγαλε καθαρή ήτανε ο μαστρο-Σπύρος που δεν υπήρχε ούτε κατά διάνοια υποψία βρωμιάς, αφού όπως έλεγε η Κυρατσούλα η γυναίκα του, τον είχε δεμένο με μανόγαλο.

Και ο Φάμπιο, μάζευε κάθε απόγευμα τις κυρίες να κάμνουνε διαγωνισμό ζαχαροπλαστικής με τους συζύγους μεταξύ των κριτών, έτσι για να γλυκάνουνε τα πράγματα και να ξεχαστούνε...

Οπλιταγωγό Μυκάλη
<http://www.hellenicnavy.gr/index.php/el/>

Το εξοπλισμένο ατμόπλοιο «Μακεδονία»
<http://history-of-macedonia.com/>

Το ασκί του Αιόλου

Αν το πιστεύεις πως ο πόλεμος αυτός πρέπει να γίνει,
 πήγαινε εσύ στον πόλεμο.
 Μη στέλλεις εμένα.

Αν παραδέχεσαι πως ο πόλεμος αυτός είναι απαραίτητος,
 πήγαινε εσύ στον πόλεμο.
 Μη στέλλεις το γιο μου.

Αν λαχταράς και θες ο πόλεμος αυτός να σε δοξάσει,
 πήγαινε εσύ στον πόλεμο.
 Μη στέλλεις τα πιστεύω μου.

Αν διατάζεις πως ο πόλεμος αυτός πρέπει να γίνει,
 άει στο διάολο κάθαρμα.
 Εγώ δε διαθέτω τίποτα.

«Η λάθος χώρα»

Γεώργη Διλμπόη

Περιεχόμενα

1912: Στο Αίπος	Κώστα Χαλλιορή	1
Τα ερημοκκλήσια	Λάμπρος Πορφύρας	2
Υμνος στη Χίο	Γιάννης Μουτάφης	2
Αιγαίο	Γιάννης Μουτάφης	2
Απόηχοι καλοκαιρινοί	Βαγγέλη Ρουφάκη	3
Μαρτυρίες από το βιβλίο «Χιώτες στο θαύμα του `40»	Μαρίας Φαφαλιού	4
Από το βιβλίο «Αγιομαρκάκι»	Γεώργη Διλμπόη	6
Ιστορικές στιγμές ανδρείας των Καρδαμυλίων	Δρ Μαρίας-Ελευθερίας Γ. Γιατράκου	9
100 χρόνια «η Χίος ελευθέρα» 1912-2012	Βαγγέλη Ρουφάκη	14
Ο Ι. Ναός Μεταμόρφωσης του Σωτήρος Συκιάδας	Μιχ. Γ. Καριάμη-Βαγγέλη Ρουφάκη	16
Νικηφόρος Βρεττάκος (1912-1991)	Δρ Μαρία-Ελευθερία Γ. Γιατράκου	18
Επιστολές αναγνωστών		19
Περιγραφή σεισμών Χίου 1881	Σταματίου Κωνσταντινίδου	20
Π. Ο. ΔΑΦΝΗ	Πέτρος Μισιριώτης	23
Χίος	Τζένης Συρρή-Χαννάκη	23
Ο μαστρο Θεοδόσης και το «μοσχαράκι του γάλακτος»	Καπετάν Γιώργη Μ. Φράγκου	24
Πλοία απελευθέρωσης της Χίου	www.hellenicnavy.gr-history-of-macedonia.com	26
Το ασκί του Αιόλου	Γεώργη Διλμπόη	26
Περιεχόμενα		26
Το μαστιχόδεντρό μου	Ιάσωνα Ευαγγέλου	27
Ταρπον Σπρινκς Φλώριδας ΗΠΑ	Βαγγέλη Ρουφάκη	28

Το μαστιχόδεντρό μου

Στον Βαγγέλη Ρουφάκη

Σε τούτονε τον χιώτικο τον φημισμένο σχίνο
που κάποτε ανταλλάξαμε
-στον μυρωμένο του ίσκιο-
το πρώτο μας φιλί,
ήρθα ξανά, από τόσα χρόνια
κι αγκάλιασα τη νιότη τη φευγάτη
που τότε είχε ακουμπήσει στου σχίνου το κορμί.

Με το σφικτό μου αγκάλιασμα
ευωδίασε κι η μνήμη
και μου 'γινε η συγκίνηση οπτασία ζωντανή
μεταμορφώνοντας ετούτο το δεντράκι
στο τρυφερό κορμάκι
της πρωτινής αγάπης μου
που τώρα έχει χαθεί...

Ο τόπος ήταν ιερός και μαγική η στιγμή
σαν άρχισε απ' τα μάτια μου
το δάκρυ να κυλάει
και τότε -μεσ' το φως του δειλινού-
λες και ζωντάνεψε ο σχίνος μου αυτός
κι απ' την παλιά χαραγματιά
των αρχικών μας ονομάτων,
αρχίνησε να στάζει αργά-δειλά
το μαστιχάτο δάκρυ του
στη στοργική αγκαλιά μου...

Δεν είναι κάποιες όμορφες γωνιές στην Ελλάδα. Ψηφίδες είναι, λαμπερές, στο πλούσιο ελληνικό μωσαϊκό ανά την υφήλιο! (Τάρπον Σπρινγκς Φλόριδας Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής)